

5. číslo

ZÁŘÍ 2019

JSEM JEDNO UCHO

Svaz neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR, z. s.

TÉMA:

UMĚLECKÉ TLUMOČENÍ

*„Neslyšící
mají díky
tlumočnickům
v divadle
plnohodnotný
zážitek.“*

SVAZ NESLYŠÍCÍCH
A NEDOSLYCHAVÝCH OSOB
v ČR, z. s.

OBSAH

Slovo šéfredaktorky Veroniky Cézové	str. 3
Osobnost časopisu Naďa Hynková Dingová – rozhovor (<i>Veronika Cézová</i>)	str. 5
Zamyšlení na 600 slov (<i>Marie Basovníková</i>)	str. 11
Umělecké tlumočení – životní příběh Radky Kulichové (<i>Veronika Cézová</i>)	str. 13
Jsme v médiích!	str. 20
Věděli jste, že...	str. 22
Představujeme pobočné spolky: Základní organizace nedoslýchavých Liberec (<i>Veronika Cézová</i>)	str. 23
Velké oslavy v Brně (<i>Jaroslav Paur</i>)	str. 26
Komunikátory pro nedoslýchavé a seniory nově na 10 pobočkách České pošty po celé republice	str. 27
Historické okénko: Goya (<i>Miloš Lang</i>)	str. 29
Opravdu? Příběh studentky s lékaři ORL	str. 30
Byli jsme při tom!	
Konference Jak být více slyšet (<i>Helena Čápková</i>)	str. 31
Mezinárodní filmový festival v Karlových Varech (<i>Veronika Cézová</i>)	str. 33
CODALOVE Paříž – rozhovor s Monikou Boháčkovou (<i>Veronika Cézová</i>)	str. 35
WFD Paříž (<i>Šárka Prokopiusová</i>)	str. 39
Příměstský tábor (<i>Pavčina Spilková</i>)	str. 41
Děje se v krajích	
Pražský spolek neslyšících	str. 42
Spolek neslyšících Plzeň	str. 43
Centrum služeb pro neslyšící a nedoslýchavé Ostrava	str. 44
Pozvánky aneb tady nesmíte chybět	
Pražský post-surdopedický den	str. 45
Mezinárodní den neslyšících v Plzni	str. 46
Pražský spolek neslyšících	str. 47
Životní jubileum: Eva Maršálková	str. 51
Sledujte nás!	str. 52

Redakční rada:

Veronika Cézová (*šéfredaktorka*), Šárka Prokopiusová, Pavčina Spilková

Vydavatel:

Svaz neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR, Karlínské náměstí 12, 186 03 Praha 8
www.snn-cr.cz

Grafika:

Pavčina Najfusová

Jazyková korektura:

Tereza Kawuloková, Veronika Cézová

Titulní foto:

Veronika Cézová

Páté číslo vyšlo:

14. září 2019

e-ISSN 2571-2233

SLOVO ŠÉFREDAKTORKY

MILÉ ČTENÁŘKY, MILÍ ČTENÁŘI

VIDEO VE ZNAKOVÉM
JAZYCE ZDE

Při psaní těchto řádků mi oči těkají z okna, do sluncem zalitého Karlínského náměstí. Listy na stromech se tu pomalu začínají zbarvovat a hrát všemi barvami, slunce ztrácí svou intenzitu, z otevřeného okna ke mně proniká studený vánek...

A přitom před pár dny, na konci srpna...

Do Karlína přijela dodávka. Z tiskárny z Českého Těšína.

A přivezla...

2 000 knížek Jsem jedno ucho!

Menší drama nastalo již před samotným vyložením knížek.

Kdo z vás u nás ve Svazu neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR na Karlínském náměstí někdy byl, jistě si vybavuje, jaké máme obrovské dveře. A že tu je také obrovský dvůr.

Jenže! Už už to vypadalo, že na dvůr dodávka vůbec nevjede a my nošením knih zablokujeme na dlouhé hodiny chodník před Svazem.

Naštěstí – a bylo to opravdu na milimetry – se dodávka do dvora nakonec dostala.

Zaradovali jsme se. Ve chvíli, kdy řidič otevřel dveře dodávky, nám však úsměv ztuhl. Na paletě na nás čekalo 2 000 knížek (téměř 220 stránek) – náklad, který vážil třičtvrtě tuny...

Nakonec jsme to zmákli. Ale jak jsme vypadali po vyskládání všech knížek, to si asi dovedete představit... :-D

Knížky teď máme (doslova!) po celém Svazu. A už netrpělivě vyhlížíme datum 25. září 2019. Kdo nás sledujete na Facebooku, jistě víte, že právě v tento den slavnostně knihu „Jsem jedno ucho. Stále!“ pokřtíme.

V nádherných prostorách Karolina. A záštitu nám dal rektor Univerzity Karlovy prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc., MBA!

Od posledního – červnového čísla časopisu Jsem jedno ucho – se toho přes prázdniny povedlo spousta. Ve spolupráci s Českou poštou jsme rozmístili 10 komunikátorů pro nedoslýchavé a seniory po celé republice.

Zúčastnili jsme se Mezinárodního filmového festivalu v Karlových Varech, kde jsme měli stánek Jsem jedno ucho.

Postupně vznikalo zářijové číslo časopisu, které teď čtete.

A samozřejmě nejvíce času zabrala příprava knížky „Jsem jedno ucho. Stále!“...

Teď je tu ale září. Blíží se podzim. A s ním spousta dalších úžasných aktivit. Čekají nás další besedy Jsem jedno ucho (na středních školách i pro veřejnost), uvidíte nás na veletrzích sociálních služeb a budeme i 21. září na Mezinárodním dni neslyšících v Plzni.

Budeme zkrátka všude, kde se něco bude dít. A budeme rádi, když u toho budete s námi!

Přeji vám inspirativní počtení a buďte jedno ucho!

Vaše Veronika

text — VERONIKA ČEZOVÁ,
tisková mluvčí Svazu neslyšících
a nedoslýchavých osob v ČR
ilustrace — SHUTTERSTOCK

OSOBNOST

NAĎA HYNKOVÁ DINGOVÁ: NESLYŠÍCÍ MAJÍ DÍKY TLUMOČNÍKŮM V DIVADLE PLNOHODNOTNÝ ZÁŽITEK

Jak sama říká, k neslyšícím se dostala nedopatřením. Lidé kolem Nadi Hynkové Dingové chtěli, aby za každou cenu vystudovala vysokou školu. A tak si vzala Učitelství noviny a vybrala si náhodně obor, o kterém si myslela, že ji tam nevezmou. Tím oborem byla Výchovná dramatika neslyšících v Brně na JAMU...

Představovala si to následovně: půjde na přijímačky, ze školy jí pak napíše, že ji neberou... A bude mít od školy klid.

Na přijímačkách se sešlo opravdu mnoho neslyšících. A Naďa. Jediná slyšící. Jak tam tak stála, chtěla se na podpatku otočit a jít pryč. Protože přijela až z Chebu, přesvědčili ji, ať zůstane. A ukáže, co v ní je. Povedlo se. Ale vyhráno neměla.

„Na rovinu mi řekli, že mezi neslyšícími asi nevydržím. Dávali mi měsíc, ti optimističtější čtvrt roku.“ Vydržela celé tři roky. A neslyšící si zamilovala. Nikdy nechodila

„ I neslyšící chtějí při návštěvě divadla plnohodnotný zážitek, být součástí publika, mít tam svůj prostor. A dnes ho díky tlumočnickům mohou mít. “

na žádný kurz znakového jazyka. Tím, že s neslyšícími spolužáky byla od rána do večera a od večera do rána, byla to pro ni ta nejlepší možná jazyková škola.

Ještě, že to tehdy Naďa zkusila. Byla v České republice u pokládání základů uměleckému tlumočení. A za její účasti vzniká říjnové tlumočené představení Kdyby tisíc klarinetů v divadle Semafor.

Když se řekne Jiří Suchý...

Představím si film Kdyby tisíc klarinetů, to je klasika. Ten si určitě všichni odžili. Ale přiznávám, že spíše než písničky v Semaforu je mi bližší spojení Suchého se Šlitrem a jejich povídkami. Na druhou stranu – celý život jsem měla kolem sebe lidi, pro které znamenal Semafor hodně.

Takže texty písní Kdyby tisíc klarinetů se musíte naučit?

To určitě. To je součástí tlumočnické přípravy. Není to jen o samotném textu. Slyšící – když poslouchá hudbu – to je o něčem jiném. Necháváte to plynout, necháváte se unášet energií... Ale ve chvíli, kdy jste zprostředkovatelem hudby, tak je zážitek úplně jiný. Profesně začnete analyzovat nejen text, ale co jednotlivá slova znamenají, do té doby stačilo, jak ta slova nějak zněla.

Nada Hynková Dingová – žena, která zasvětila svůj pracovní život neslyšícím.

Když jsme vás oslovili ze Svazu neslyšících, jaká byla první reakce? Bylo to „vau, u toho musím být“? Nebo jste hned zvažovala náročnost projektu, časové možnosti...?

Divadlo obecně je pro mě srdcovka. Od samotného začátku tlumočení v umělecké oblasti jsem si říkala, že je škoda, že neslyšící nemají tak blízko k divadlu, nemají tolik možností, jala jsem se tedy ty možnosti vytvářet. (úsměv) Celý svůj

Ještě než se dostaneme k té realitě... Pojďte našim čtenářům připomenout, na jakých projektech jste spolupracovala...

Jsem hrdá na to, že jsem mohla být u všech kulturních akcí typu První... V Evropě v té době nebylo běžné umělecké tlumočení. Mohla jsem být součástí realizačního týmu představení Tracyho tygr. Velkou tlumočnickou oporou nám byla tlumočnická matadorka Vesta dee Sauter. Představení se vrylo do tlu-

- také rok 2003. To už jsem byla součástí tlumočnického týmu, protože to už nemohlo stát na jednom, ale ani na dvou tlumočnících. První celý tlumočený tříkrálový koncert pro Tamtam, tehdy ještě Federaci neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel. Divadlo v Celetné – Růže pro Algernon s Honzou Potměšilem – muzikál Mauglí, Divadlo Na Jezerce – představení s Jaroslavem Duškem, Divadlo Lávka – představení s duchovnějším nábojem...

pracovní život jsem měla ale velké štěstí na kolegy. Nebyla jsem jediný blázen, ale měla jsem kolem sebe báječné lidi – například kolegyni Kateřinu Červinkovou, Andreu Krajčíkovou Kalců a Alana Ptáčka. A třeba s Kateřinou jsme shodou okolností dvě slyšící tlumočnice, jsme si navzájem velkou oporou. A podporu jsem vždy našla i mezi neslyšícími kolegy. Takže abych to shrnula – když přijde nějaká taková nabídka, srdce zaplesá. Ale pak je tu samozřejmě srovnání s realitou. (smích)

močnické historie a já jsem mohla být součástí této báječné události. Půl roku jsme na tom pracovali jako mladí nadšení tlumočníci – 5 tlumočnicků – počítali jsme s tím, že ke každé roli byly další alternace – tedy celkem 10 tlumočnicků. Dnes už je to asi těžko představitelné, ale půl roku jsme se nadšeně scházeli zadarmo, dobrovolně. Úžasná atmosféra. A to všechno se samozřejmě promítlo i do samotného představení. Byla jsem také u prvního tlumočeného koncertu přenášeného českou televizí Podepsáno srdcem

A co Švandovo divadlo?

To je historicky divadlo, které má otitulované představení, a tím je spíše zaměřené pro nedoslýchavé diváky. Když tam připravovali představení pro neslyšící, tak to bylo tak, že tlumočníci byli umístěni na balkon společně s neslyšícími, aby „nerušili“ slyšící diváky. Je ale fakt, abych byla upřímná, že cítím u mnoha komerčních divadel, že nemají jako svou prioritu zpřístupnit svá představení neslyšícím. Na druhou stranu je pravda, že se to celé trochu mění k lepšímu.

Jak se díváte na to, že divadla třeba jednou měsíčně dělají speciální představení pro lidi se sluchovým handicapem?

Já vnímám divadlo jako místo, kde by neměly být bariéry. A to, že chce jít neslyšící do divadla, má vyhrazený jeden den v měsíci... Je to divné. Jde o to, že pro neslyšící je to kulturní zážitek jako pro slyšícího. A neslyšící ho chtějí sdílet se všemi. Ne být separováni jednou měsíčně v divadle jen s neslyšícími. Chtějí sdílený zážitek. Chtějí mít pocit, že do celé společnosti patří. A s tím souvisí třeba i vstupenky. Nesouhlasím s tím, aby měli neslyšící na představení, které je pro ně tlumočené v plné kvalitě a s respektem, lístky zadarmo. Proč? Neslyšící mají mít plnohodnotný zážitek. Se vším všudy. A podle zkušeností vím, že neslyšící nemají problém si za tuto kvalitu zaplatit.

Když se podíváme na finanční stránku, jakou máte zkušenost s divadly? Chtějí, aby si toho tlumočníka platili neslyšící? Počítají divadla s granty?

Počítají divadla s granty?

Na začátku jsme na sebe vzali finanční krytí my jako profesní organizace tlumočnicků – to bylo v době, kdy jsem byla v čele České komory tlumočnicků znakového jazyka. Občas finanční břímě na sebe berou organizace neslyšících – jako v tomto případě představení Kdyby tisíc klarinetů, kdy to berete na sebe jako Svaz neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR. A v poslední době vnímám, že už se některá divadla sama podílejí na finanční účasti na jazykové bezbariérovosti. Posouvá se to tedy podle mě tím správným směrem.

Podle čeho si vybíráte, do jakých projektů půjdete? Vnímáte, co chtějí neslyšící?

Z toho mám právě poslední dobou velkou radost, že to jsou sami neslyšící, kteří chodí a říkají, co by chtěli zpřístupnit za kulturní aktivity. Například teď na Kampě Školu malého stromu, na Lávce Čtvrtou a Pátou dohodu od Jaroslava Duška. Když jsme s tlumočením v umělecké oblasti začínali kolem roku 2000, neslyšící měli docela odpor k divadlu. Bylo to pro ně typické bariérové prostředí. Poslouchali jsme poznámky typu Proč to děláte? To je nuda... Nás to nebaví... To, že se dnes na nás obrací sami neslyšící, to je opravdu neuvěřitelný posun kupředu. Kvůli tomu jsme to celé dělali. Je to ta nejlepší zpětná vazba, jakou si dovedete představit.

Jaký je váš tlumočnický tým pro představení Kdyby tisíc klarinetů?

Jsem moc ráda za to, že jsme jako slyšící v menšině. Převážná většina kolegů je neslyšící. Když přišla nabídka na Kdyby tisíc klarinetů, říkala jsem si, že Svaz pravděpodobně netuší, do čeho jde. (smích) Komunita neslyšících toto předsta-

vení nezná. Jiné je to asi mezi nedoslýchavými, ale pokud mohu mluvit za neslyšící, tak ty to asi většinou minulo. Právě proto, že to bylo v době, kdy tu nebyli profesionální tlumočníci, nebylo jak jim to zprostředkovat. Neměli možnost si to

naposlouchat. Byla jsem překvapená volbou představení pro tlumočení... Ale je to velká výzva. A ty mám ráda. Výzvy nás posouvají dál.

A teď se pojdme dostat k samotné realizaci...

Probíhá už od dubna... Svaz to celé domluvil a sehnal peníze. A to je vlastně to nejdůležitější. (smích) Je tam z jejich strany opora, člověk, který zajišťuje komunikaci s divadlem... Pak jsme dávali dohromady tým tlumočnicků. Je tam 12 písničků a spousty mluvených promluv s vtipem, tak bylo jasné, že musíme složit takový tým, který to bude schopen zvládnout jako celek. Bylo jasné, že to nemůže stát ani na jednom, ani na dvou tlumočnicích. Nakonec se podařilo po dohodě se Svazem sestavit tým pěti tlumočnicků. Ale jakých tlumočnicků! S Kateřinou Červinkovou Houškovou, s lidmi jako Alan Ptáček a Sergej Josef Bovkun. To jsou hned dva chlapi! Oba dva neslyšící. Andrea Kraj-

číková Kalců, Marie Basovníková. Jsem ráda, že organizace jako Svaz se podepíše pod takovou akci – umožní takto velký tlumočnický tým a v něm převahu neslyšících tlumočnicků a z toho jsou dva muži. To je rarita. Chlapů je tak strašně

málo v tlumočení znakového jazyka vůbec a my budeme mít hned dva!

A k textům... Jak probíhá příprava? Dostala jste dřív text, nebo jste viděla jako první představení v Semaforu?

První jsem měla text. Měla jsem představu, viděla jsem film... V červnu jsem pak viděla samotné představení. A měla jsem to štěstí, že tam pan Suchý zrovna uváděl i film o jeho životě...

Představení viděl již celý váš tlumočnický tým?

Zatím jenom já. Hodně lidí je mimo Prahu, chodí do zaměstnání, takže společně se vydáme na představení ještě 21. září.

Na rozhovoru se scházíme v půlce srpna, v jaké jste fázi s přípravami?

Teď probíhá paralelně několik dílčích postupů. Jednak se analyzuje scénář, technicky se nastavuje

řešení tlumočení, jednak probíhá komunikace s divadlem nad těmito technicko-logistickými záležitostmi. V tomto trochu hrají proti nám divadelní prázdniny...

Jak vaši neslyšící kolegové rozumí textu? Je pro ně příprava náročnější, když ještě neviděli představení v divadle?

Máme za sebou několik osobních schůzek. Jsme ve fázi, kdy hlavní zátěž je na nás, slyšících tlumočnických,

člověk, to bylo nemyslitelné. Jestli si vzpomínáte, když k nám v minulosti přicházely dabované filmy, daboval to jeden člověk. Jedním hlasem. A bylo to hrozné. I kdyby se tedy tlumočnický rozkrájel, pro neslyšícího by nebyl ten správný divadelní zážitek. Vytvořili jsme proto dvojice a budeme se snažit neslyšícím přiblížit celý kulturní zážitek, bližší tomu reálnému. Aby se to co nejvíce podobalo tomu, jak to vnímají slyšící. Takže když tam jsou tři vo-

vač to vidí nějak, my jako tlumočníci máme zase svůj pohled. A teď půjde o to udělat nějaký vzájemný kompromis, aby byl výsledek pro všechny zúčastněné, a především pro neslyšícího diváka, co nejlepší.

Jaký vztah si udělali ke hře neslyšící tlumočníci? Jsou již s tím tématem ztotožnění, berou to jako práci...?

Ano, berou to profesionálně. Ta cesta ztotožnění bude asi delší. Do tématu pronikají, ve hře je mnoho skrytých významů... Pochopiv tedy všichni do hry postupně pronikáme a věříme, že to i společně s herci do sebe zaklapne a neslyšící budou mít skvělý kulturní zážitek.

Hře věnujete spoustu času, co s ní bude dále?

Se Svazem a s divadlem plánujeme, že když už tak dlouho zkoušíme, je možnost, že by se tato hra pravidelně objevovala na repertoáru. Ale spíš jednou za divadelní sezónu. Vypadá to tedy, že tato naše dlouhá a náročná práce bude mít přesah, za což jsme moc rádi.

cích, ale to se brzy obrátí... Neslyšící zkoukli předem film, ale i záznam z divadla, který je ale bez titulků... Přečetli scénář a ten srovnali se záznamem. Aby si vše srovnali s tím, co o tom už věděli... Potom jsme se sešli, společně jsme si to probrali, promítali a podrobně rozebírali scénář... Z něj vznikl opoznámkovaný scénář, podívali jsme se na místa, kde je místo na improvizaci, vysvětlili jsme si role jednotlivých postav... Něco jiného je znát písničku samu o sobě, potom si to ale musíme zasadit do děje, řekli jsme si, jak uchopíme písničky, které jsou zpívané třeba třemi herci najednou.

A jak to uděláte?

Udělali jsme pro celé představení dvojice... Že by to tlumočil jen jeden

člověk - dva budeme tlumočit, a toho třetího vojáka - slyšícího - naučíme znakovat - tři znaky. A pro toho neslyšícího to bude vau efekt. Bude to fungovat.

Jak to bude s rozmístěním vás tlumočnicků na jevišti?

To právě musíme doladit s divadlem. Aby tlumočnický nebyl v záběru herců, aby měl svůj komfort, na který je zvyklý, ale zároveň aby od nich nestál moc daleko. Víme například, že v divadle mají omezené technické možnosti, takže vyjdeme z toho, co je technicky možné, ale aby neslyšící pořádku na tlumočnicka dobře viděl. Zároveň aby herec mohl být v klidu a v pohodě. Každý na přípravu představení hledí ze svého profesního pohledu. Osvětlo-

Když jsem dělala rozhovor s Jiřím Suchým, říkal mi, že je to jeho první spolupráce s neslyšícími a že je sám zvědavý, jak to dopadne...

Ano, je to ošukávání pro obě strany. A znovu musím zopakovat, je skvělé, že do toho Svaz šel. Pro nás jako pro tlumočnický tým to znamená, že máme ve Svazu oporu a nemusíme se zabývat tím, co a jak s divadlem, ale že máme parťáka, který vysvětlí specifika tlumočnické práce a my se můžeme soustředit na naši překladatelskou a interpretační práci.

Máte za sebou spoustu tlumočených představení a spolupráci s mnoha divadly. Stalo se vám někdy, že vám divadlo dalo najevo, že jste jako tlumočníci rušivý element?

Stalo. Ale paradoxně to nepřišlo od herců, se kterými jsme na jevišti, ale od vedení a provozu některých divadel – tedy od managementu. Proto hraje důležitou roli, aby s tím, co děláme, bylo ztotožněno celé divadlo. Aby každý člověk, který se podílí na přípravě, cítil, že je to správné a že udělá maximum pro to, aby se to povedlo. Pokud to tak není, divák to pocítí. Naštěstí se mi to stalo jen jedinkrát. Ten soubor to vzal trochu nepochopitelně jako souboj herců o pozornost diváků. Znovu a znovu jsme si museli vyjasňovat různé věci, nebylo to příjemné ani pro jednu stranu. Vysvětlovali jsme si stále dokola, že musíme stát v zorném poli, vedle herců a ne někde stranou, kde na nás neslyšící skoro nevidí... Neslyšící musí mít

rezervované místo v publiku, propagace musí probíhat ve znakovém jazyce, spolupracovat se musí s neslyšícími odborníky a podobně.

A pozitivní příklad, kdy jste bráni jako parťáci?

To je jakákoli spolupráce s Jaroslavem Duškem. Když za vámi stojí někdo jako je právě Jaroslav Dušek, tak se nikdo neodvážá zpochybnit naši práci. Samozřejmě, že to někdo může brát jako oddělenou záležitost, ale myslím, že v dnešní době jsme se posunuli a není důvod, proč oddělovat představení speciálně pro neslyšící. I neslyšící chtějí při návštěvě divadla plnohodnotný zážitek, být součástí publika, mít tam svůj prostor. A dnes ho díky tlumočnickům mohou mít.

V komunitě neslyšících se pohybujete skoro dvacet let. Pojí vás nejen pracovní, ale i přátelské vztahy. Jak vás neslyšící vnímají?

Je to asi jako normálně v životě. Někteří mě berou, jiní mě nevyhledávají. Ale vzpomínám si na jeden vtipný moment. Hned po studiích jsem dávala rozhovor do časopisu Gong. A tam jsem na otázku, jestli bych si dovedla představit, že bych měla neslyšícího partnera, odpověděla, že vnímám, že by mezi námi byla asi velká propast, že asi ne... Když si to pak přečetli neslyšící muži, tak mě hromadně málem sežrali... (smích) Byla jsem tím zaskočena. Měla jsem za to, že ani oni si nedovedou představit, že by měli vedle sebe někoho, jako jsem já, slyšící.

Takže tímto jste si zavřela k některým mužům dveře...

No přímo zabouchla! (smích)

Dokážete nyní, po tolika tlumočených představeních, jít do divadla a vnímat hru pouze jako divák? Nebo se u vás projevuje profesní deformace?

To druhé. (smích) Kdysi jsem dostala vstupenky do divadla jako dárek k narozeninám. A co myslíte, jak to skončilo? Hned po představení jsem šla za režisérem s prosbou, zda by představení mohlo být tlumočeno pro neslyšící. A za čtyři měsíce na to jsme zvali neslyšící na premiéru. Představení se potom hrálo ještě hodně dlouho a mělo u neslyšících velký úspěch. Tak vidíte, copak mohu být normální? **x**

text — VERONIKA CÉZOVÁ

foto — ARCHIV NADI DINGOVÉ HYNKOVÉ
A DIVADLA SEMAFOR

ZAMYŠLENÍ NA 600 SLOV

VIDEO VE ZNAKOVÉM
JAZYCE ZDE

OHLÉDNUTÍ ZA HISTORIÍ UMĚLECKÉHO TLUMOČENÍ

Brzy budeme slavit 30 let od sametové revoluce. V roce 1989 v ulicích Prahy byly spousty lidí a mezi nimi i spousty neslyšících. Tlumočník, který by jim zprostředkoval komunikaci, však nikde moc vidět nebyl. Od té doby se však pomalu a jistě začaly otevírat brány kulturního světa neslyšícím lidem. Ano, začátky byly velmi nejisté, opatrné a z dnešního pohledu pro neslyšící nepříliš vstřícné, ale byly...

Za nějakou dobu se situace posunula na žebříčku respektu k jazykové a kulturní jinakosti výš a zároveň k neslyšícím blíž. V koncertních a divadelních sálech bylo možné zaregistrovat tlumočníky na balkóně, kde měli neslyšící rovněž rezervovaná místa, aby na něj dobře viděli, a zároveň nerušili ostatní diváky. Ano, ne-

slyšící mohli sdílet kulturní prostor společně se slyšícími diváky, ale o pravém kulturním zážitku ještě zdaleka mluvit nemůžeme. Po nějaké době se tlumočník z balkónu přemístil opět velmi opatrně směrem na pódium, přiblížil se k jevišti a tím neslyšícím divákům přiblížil dění v divadelním představení. Takové příležitosti však byly stále na úrovni výjimek.

Po vzniku České komory znakového jazyka se však mnohé dlouhým skokem posunulo po zmíněném žebříčku respektu výš. Byli to slyšící tlumočníci, kteří se na začátku 2. tisíciletí snažili přibližovat neslyšícím kulturní dění z okolního společenského života. Tlumočení divadel a koncertů se pomalu stávalo běžnou záležitostí. Na jednu stranu neslyšící publikum vítalo toto kulturní zpestření, na druhou stranu začali vnímat tlumočení v umělecké oblasti jako něco, co je výhradně určeno jen slyšícím lidem. Paradoxně z určitého úhlu pohledu vznikala jakási propast mezi neslyšícími návštěvníky kulturních akcí a slyšícími tlumočníky. Navzdory tomu neslyšící začali častěji navštěvovat postupně různé veřejné a kulturní

instituce, rozšiřovala se jim škála uměleckých žánrů, ke kterým postupně získali přístup. Mohli jít do divadla, na koncert, ale i do muzea, na výstavu a podobně. Tady se naopak začaly bariéry bořit. Mnozí neslyšící, kteří si do té doby mysleli, že hudba pro ně prostě není, když se narodili bez možnosti slyšet, díky tlumočení zjistili, že je to umění, které je naopak může velmi silně emocionálně zasáhnout. Přibývalo neslyšících, kteří si postupně třeba zrovna v hudbě našli zalíbení, rádi zašli do divadla na představení. Umění, které do té doby bylo rezervováno výhradně jen slyšícím lidem, najednou mohli začít poznávat i lidé neslyšící.

Ale stále bylo ještě kam poskočit na žebříčku respektu – mezi tlumočníky se začali objevovat tlumočníci nedoslýchaví, což zvedlo kvalitu prezentovaného jazykového projevu, ale zároveň i statut tlumočnické profese – vždyť slyšící tlumočníci dokázali překročit svůj stín, přiznat si svoje limity a uznat kvality tlumočnickům, kteří mají „nedokonalý sluch“. Slyšící tlumočníci v očích neslyšících diváků vyrostli. To byl jen krůček k tomu, aby se v tlumočnických týmech začali objevovat i tlumočníci neslyšící. Všechno to skvěle fungovalo, výsledkem kvalitní spolupráce nemohlo být nic jiného než kvalitní umělecké výstupy. Pro neslyšící diváky to byl balzám po letech, kdy něco takového nebylo vůbec myslitelné. Tento zlatý věk jsme si odžili a mám pocit, že už nějakou dobu jsme v jakémsi útlumu. Tlumočení v uměleckých sférách stále existuje, ale je ho pomálu a už se neposouváme po žebříčku respektu tak dynamicky výš.

Za posledních 30 let jsme měli jedinečnou příležitost být u zrodu a obrovského rozkvětu tlumočení, ale zároveň sledovat stagnaci v jeho vývoji a možná někdy i určitého úpadku. Jak to bude dál? Opravdu se dočkáme úplného pádu tlumočení, především tlumočení v umělecké oblasti? Padneme až na úplné dno, vrátíme se ve vývoji o mnoho let zpět, nebo se nám podaří zmobilizovat síly, sebrat osoby, které mají zkušenosti, chuť a zájem a roztočit obrátky dalšího vývoje tím správným směrem a v té správné formě důstojné, respektující a přívětivé z pohledu neslyšících? Zcela jistě máme o čem přemýšlet. ✕

UMĚLECKÉ TLUMOČENÍ

RADKA KULICHOVÁ ZNAKOVÁNÍ?

ZE ZAČÁTKU VELKÝ NÁPOR NA OČI

Studuje na divadelní fakultě na JAMU doktorské studium, na Vysokém učení technickém v Brně tlumočí studentům se sluchovým postižením v Poradenském centru Alfons, na Masarykově univerzitě ve Středisku Teiresiás působí jako lektorka tandemové cyklistiky pro nevidomé a lektorka plavání pro studenty s tělesným handicapem, pracuje jako fyzioterapeutka, na JAMU učí akrobacii, tlumočí do českého znakového jazyka, je členkou skupiny Hands Dance, spolupracuje s Českou televizí v Brně a připravuje pohádky pro neslyšící...

Radka Kulichová z malé podkrkonošské vsí Bystrá nad Jizerou toho už za svůj dosavadní život stihla tolik, na co by normální smrtelník potřeboval tři životy...

Pořad, který jí změnil život

Psal se rok 1997. Stačil jeden jediný pořad v televizi, který jí změnil život... A nasměroval ji k neslyšícím. „Úplnou náhodou jsem v televizi zahlédla pořad o tom, jak se pracuje s dětmi po implantaci kochleárního implantátu. Ale když nad tím tak přemýšlím, je to vlastně paradox, protože kdo má kochleární implantát, většinou neznakuje...“

I dnes, po dvaceti letech, si Radka vybavuje ten zlomový moment,

který na ni zapůsobil. Dítěti lékaři voperovali kochleární implantát. „A pak byl další záběr – maminka na svého syna zavolala – a on poprvé v životě zareagoval. Byl to velmi silný moment, který mě nasměroval k touze vystudovat na vysoké škole speciální pedagogiku. A fascinoval mě i znakový jazyk, který byl rovněž v pořadu. I kvůli tomu, že od malička tancuji, mě zaujalo to prostorové ztvárnění.“

Už během studia na gymnáziu v rámci přípravy na přijímací zkoušky začala jezdit s nevidomými na tábory, v Benešově u Semil docházela do Domova Tereza, kde byly děti s mentálním postižením. Na začátku čtvrtáku – s teprve pár dnů

starým řidičským průkazem – začala s kamarádkou jezdit do Liberce na kurz znakového jazyka.

„Od přítele jsem si půjčila auto. A jednou týdně jsem jela 45 minut do Liberce na hodinový kurz a zase 45 minut zpátky... Učil nás Roman Vránek z České unie neslyšících. Kurz měl sice v názvu Znakový jazyk, tenkrát se tam ale – stejně jako všude po republice – ještě vyučovala znakovaná čeština – co slovo, to jeden znak.“

Den D

Nastal čas přijímacích zkoušek na vysoké školy. Radka si podala přihlášky hned na několik oborů. Do Prahy na Speciální pedagogiku

Z koncertu skupiny NediVoč.

a na obor Speciální pedagogika s psychologii. V Olomouci to zkoušela na Psychologii, v Hradci Králové na Speciální pedagogiku a v Brně vsadila na jistotu – na Vyšší odbornou zdravotnickou školu na Fyzioterapii.

„Přijímačky se konaly po bujarem víkendů, který jsem strávila na Mácháci. Skákala jsem tam bungee jumping, pořád jsem byla na sluníčku a nakonec jsem si uhnala úpal... Přijímačky v Praze se mi tedy nepovedly... A nakonec vyšla pouze fyzioterapie v Brně, kterou jsem měla jen jako nouzovku... Pamatuji si, jak to tehdy mamku zamrzelo...“

Nový začátek v Brně

Přestěhovala se tedy do Brna. A dala si předsevzetí, že tam přečká rok a pak se zkusí dostat na vysokou školu. Fyzioterapie ji ale natolik uchvátila, že zůstala. Kromě studia jezdila jednou týdně do Kuřimi učit děti tančovat a dvakrát týdně chodila po brigádách, kde uklízela. Jeden den si pak nechala pro sebe.

„Volný den jsem nazvala vzdělávacím. Začala jsem chodit na kurz znakovky do Unie neslyšících Brno. A jaké bylo mé překvapení, když jsem zjistila, že i pro barvy mají na Moravě jiné znaky, než nás učili v Čechách. Najednou jsem tedy měla zdvojenou zásobu.“

Život v Brně byl ale dražší, než předpokládala, a tak na kurz přestala docházet. „Sice mě naši podporovali, ale peníze navíc se hodily. A navíc jsem nakonec neměla moc času na sebe, na odpočinek. A ani ten posun ve znalostech nebyl takový, jaký bych si představovala. Ale bylo to logické. Neměla jsem kolem sebe žádné neslyšící, se kterými bych si znakový jazyk procvičovala. A jednou týdně mi to ve výuce nestačilo.“

Studijní dilema

V době, kdy se vzdala kurzu znakového jazyka, její sestra Markéta pře-

mýšlela o oboru muzikálové herectví na JAMU. A Radce přinesla leták o oboru Výchovná dramatika pro neslyšící, který ji zaujal. Zároveň však zatoužila po oboru Ergoterapie na 2. Lékařské fakultě UK v Praze. Přihlášky podala na obě školy. A tentokrát se na obě dostala.

„Nastoupila jsem do Prahy i do Brna. Ale dlouhodobě to nešlo stíhat. Nakonec jsem stála před rozhodnutím: Brno a kulturní obor, nebo Praha a zdravotnický obor? Vyhrálo Brno.“

A toto rozhodnutí jí otevřelo dveře dokořán k lidem se sluchovým handicapem. Na obor brali pět studentek a Radka měla jednu slyšící spolužačku, dvě nedoslýchavé a jednu neslyšící, která znakovala.

Místo zápisků znaků

Co se nenaučila za dva roky kurzů znakového jazyka, to dohnala během jediného semestru s neslyšícími. „Ve výuce byl tlumočník. A vzhledem k tomu, že jsem hodně věcí – např. pedagogiku, dějiny umění či psychologii – měla už na gymplu nebo na Vyšší odborné zdravotnické škole, místo zápisků jsem si na okraj sešitu zapisovala a kreslila, jak se ukáže ten který znak.“

Postupně začala pronikat do komunity neslyšících. „Téměř úplně jsem opustila slyšící kamarády a neustále jsem byla obklopená neslyšícími. Chodila jsem s nimi všude. Třeba takové večírky s nimi... Slyšící mají mnohdy představu, že neslyšící nedělají hluk. Ale dělají. Sice znakoví, ale smějí se nahlas, umí se bavit... Nekřičí, ale rozhodně když se baví, je to taky hlučné,“ směje se Radka.

Účast na festivalech a jiných akcích, kde byla s neslyšícími 24 hodin denně, znamenala ze začátku velký nápor na oči. „Chvíli mi trvalo, než se s tím oči srovnaly. Měly jsme se spolužačkami různá vystoupení. A zatímco si všichni mysleli, že mě

budou bolet ruce, že na ty neustále pohyby nejsou u slyšících stavěné, mě bolely oči. Bylo těžké neselektovat zvuky z okolí a prostě vypnout.“

Honem na úrazovku!

Radka všechno v životě dělá na 150 procent. Proto ji otázka, jestli je na sebe opatrná a dává si pozor na ruce, rozesmála. „Já a opatrná? Vždyť já jsem si zlomila ruku hned v prváku na JAMU při akrobacii!“

Vyučující Alexandr Zvonek Radce dodával kuráž, protože věděl, že patří mezi nejlepší studentky. „Do konce hodiny zbývalo asi deset minut. A Saša mě vyzval, ať si jdu zkusit udělat rondat a navázat přemetem vzad. A tentokrát bez lanče, což je gymnastická pomůcka pro zajištění záchranu cvičence. A že mi bude dávat záchranu.“

Seběhlo se to strašně rychle a doteď si Radka nevybavuje, co se přesně tenkrát stalo. Rozeběhla se, po hvězdě dopadla šikmo, takže pokračovala přemetem mimo koberec... „Saša na mě asi křiknul... A já – místo, abych to dokončila, povolila jsem ruce ve chvíli, kdy jsem byla hlavou dolů, a spadla jsem celou vahou na ruku. Prý jsem byla chvílemi bílá, pak zelená...“

Rukou nemohla pohybovat, a tak s vyučujícím zamířila na úrazovku. „Saša tam šel jako pedagog se mnou. Ale vtipné bylo, že vzhledem k tomu, že je neslyšící, ještě tou pravou zdravou rukou jsem mu tlumočila, aby byl v obraze, co se mnou je,“ směje se Radka.

Kam po operaci? Do školy...

Stalo se to v pondělí dopoledne, hned odpoledne ji operovali. Pádem si urazila hlavičku vřetenní kosti, a tak jí ruku sešroubovali. Do středy si poležela v nemocnici, ve čtvrtek ji pustili. A vzhledem k jejímu elánu bylo jasné, kam vedly její první kroky. „No samozřejmě do školy!“

Znakovat s ortézou na ruce nebylo jednoduché. „Operovanou

ruku jsem používala jen jako pomocnou. A kvůli ortéze jsem někdy mátl i některé spolužačky, které pak některé znaky prováděly nepřesně, protože je znakovaly jako já. Například znak pro pátek. Za normálních okolností má člověk levou ruku dlaní vzhůru, pravou rukou tleskne do dlaně a vedle do prázdna. Tím, že jsem ale nemohla otočit levou ruku dlaní vzhůru, jsem znak pro pátek dělala tak, že jsem pravou rukou znakovala na hřbet levé ruky, nikoli na dlaň.“

Sami neslyšící s tímto nedokonalým znakováním žádný problém neměli. „Je zcela běžné, že některé dvouruční znaky znakují pouze jednou rukou, například když něco v jedné ruce drží, a přesto je jejich znakování ostatním srozumitelné.“

S ortézou do Francie

Radka je - v tom nejlepší slova smyslu - nezmar. A tak si nemohla ujít ani školní představení na divadelním festivalu ve Francii, kam jela i s ortézou. „Abych v představení vizuálně nerušila diváky fialovou ortézou, mamka mi ušila k našim modrým kostýmům návrh na ruku.“

To se psal rok 2002. Písničku pro představení v zemi galského kohouta Radka se spolužačkami přeložily do znakového jazyka a ztvárnily pohybem. Byl to začátek uměleckého tlumočení?

„Tenkrát to asi ještě nebylo umělecké tlumočení, spíše bych řekla interpretace písničky. Neslyšící viděli choreografii. Už tehdy jsme ale nepoužily jakékoli znaky, ale ty umělecké. Na jevišti totiž musí být každý znak neledajaký. Musí se hodit do hudby. Musí to být srozumitelné, zároveň ale i vizuálně hezké. To všechno nyní děláme s naší skupinou uměleckého tlumočení Hands Dance,“ vysvětluje Radka a dodává, že základy uměleckého tlumočení v České republice sepsaly Kateřina Červinková a Naďa Dingová.

Dlouhá cesta k tlumočnicku

Když Radka začala ve čtvrtáku znakovat, rozhodně neměla ambice stát se tlumočnicí. A to ještě ani na začátku studií na JAMU. „Znakovku jsem se učila kvůli tomu, že jsem se chtěla s neslyšícími dorozumět. Celou dobu jsem proto prohlašovala, že ze mě tlumočnice nikdy nebude.“

V roce 1998 se na studentském veletrhu Gaudeamus dozvěděla o otevření oboru Čeština v komunikaci neslyšících na Filozofické fakultě UK. Přemýšlela, že by zkusila své štěstí i na tomto oboru v Praze?

„Tento obor na fildě byl pro mě moc lingvistický. Já jsem spíše praktik. A tím, že jsem odmalička tancovala a měla blízko k pohybu, byla jsem ráda, že mě to k neslyšícím nasměrovalo přes tanec a JAMU.“

O profesi tlumočnice stále neuvažovala. Postupně se k ní, nevědomky, ale blížila. „Souběžně s JAMU jsem v Olomouci studovala na Fakultě tělesné kultury obor Aplikovaná tělesná výchova. Využila jsem možnost prodloužení studia o rok. A ve čtvrtáku jsem dělala různé projekty - například překlad příběhů do znakového jazyka. Už tenkrát jsem se věnovala uměleckému překladu. A v té době mě poprosila neslyšící kamarádka, která studovala Masarykovu univerzitu, jestli bych nechtěla tlumočit pro Středisko Teiresiás - a mohla tak tlumočit její výuku práva, protože je nedostatek tlumočnicků.“

Místo práv matematiku

Chvilí váhala, ale nakonec šla na pohovor k řediteli Střediska doktoru Peňázovi a stala se tlumočnicí. „Paradoxem ale je, že jsem nakonec kamarádce výuku netlumočila. Přidělili mě na tlumočení výuky matematiky. Naštěstí z ní mám maturitu, matika mě i na škole bavila, mám logické uvažování, tak to pro mě nebylo tak těžké.“

A pak už to šlo ráz na ráz. Začala tlumočit v Unii neslyšících Brno v rámci komunitního tlumočení, na festivalech, konferencích a jiných vzdělávacích akcích. A dnes tlumočí hlavně v rámci Poradenského centra Alfons na Vysokém učení technickém v Brně.

Mým úkolem není dovysvětlovat

Jak složité bylo začít chodit s klienty od stavebního úřadu až po gynekologii? „Dopředu jsem si zjišťovala různé znaky, ale dnes už mohu říci, že mi příprava na běžné komunitní tlumočení moc času nezabere. Je ale pravda, že třeba u doktorů mi hodně pomáhá, že mám zdrávku. Co se týče různých úřadů, snažím se mít všeobecný přehled, abych byla v obraze, co jak funguje.“

Někteří neslyšící klienti vnímají tlumočnický zároveň i jako rádce. Ale Radka zdůrazňuje, že jejím úkolem není dovysvětlovat. „Tlumočnick by měl tlumočit přesně to, co říká úředník. Ne si domýšlet či dovysvětlovat. Samozřejmě se může stát, že v dané situaci by dle popisu od úředníka ani slyšící nevěděl, co má udělat. Doptávat by se tedy měl neslyšící, když nerozumí obsahu.“

Pohřby? Rukama zprostředkovávám hlavně atmosféru

Jako tlumočnice se Radka dostane i na pohřby. A tam se setkává nejen s tlumočením smuteční řeči, ale i skladeb, které se tam hrají. Jak ale tlumočí skladby, u kterých je pouze melodie beze slov? „Slyšící si mo-

hou prostřednictvím těchto skladeb zavzpomínat, slova nepotřebují. Ale neslyšící hudbu neslyší, takže na mně je, abych neslyšícím pozůstalým přenesla hlavně atmosféru písní.“

Hands Dance – Když ruce tančí

Tlumočení se stalo jejím každodenním chlebem, přesto Radka srdce patří z největší části uměleckému tlumočení ve skupině Hands Dance. „Našimi znakovými písněmi se snažíme dokonale zachytit rytmus, náladu, text písně i její styl.“

Radka je velká perfekcionistka. Všechny písně, které interpretují, celá skupina poctivě trénuje i několik týdnů. Do finální podoby ztvárnění písně zasahují nejen slyšící, ale i neslyšící.

Navzdory precízní přípravě jsou okolnosti, které Hands Dance nemohou ovlivnit. „Například v Kroměříži na Neslýchaně zábavném večeru nám dal organizátor dopředu seznam písní, které měla Lenka Filipová zazpívat. Všechno jsme si s kolegyněmi nacvičily a na místě nám zpěvačka řekla, že některé z písní zpívat nebude a jiné naopak přidá.“

Přídavek? Jedna velká improvizace

Tohle je ještě ta lepší varianta. Interpret nezazpívá písničku, kterou má skupina nacvičenou. Pro Hands Dance tedy zbytečná příprava. Při předávání cen Mosty se však stalo něco horšího...

„Zpěvačka Tereza Kerndlová nám na začátku řekla, že si jednu písničku přidá... Můžeme však říct neslyšícím, pardon, toto nemáme připravené, přídavek vám už nedáme tlumočit? To zkrátka nejde... V tu chvíli tedy nastupuje improvizace,“ vysvětluje Radka.

Naštěstí díky moderním technologiím je to snadnější než dříve. Radka si v rychlosti našla na YouTube písničku s textem, párkrát si

ji poslechla a šla na scénu. „Takováto improvizace je dost stres. Dá se to zvládnout, ale je to samozřejmě limitované tím, že to mohu dělat já jako slyšící. Neslyšící kolegové z Hands Dance by to bez přípravy bohužel udělat nemohli... Tak na to je třeba, aby organizátoři mysleli, když nám posílají repertoár...“

Děti z Pirea

Improvizovat musela skupina Hands Dance i v Kroměříži na vystoupení Yvetty Simonové. První informace od organizátora byla, že zpěvačka zařadí do repertoáru i slavné Děti z Pirea. Píseň měla Radka tlumočit s kolegyní Petrou Gluchovou. Radka si písničku napslouchala, ale než ji skupina začala nacvičovat, organizátor řekl, že se zpívat nebude.

„V Kroměříži jsme pak šli za paní Simonovou, jestli opravdu platí seznam písní, které byly dohodnuté. A ona nám řekla, že zazpívá i Děti z Pirea... Už nebyl čas na přípravu, takže jsem zašátrala v paměti, co jsem si před pár týdny v duchu k písničce připravovala a šla jsem na pódium... Byla to jedna velká improvizace, ale dopadlo to naštěstí skvěle.“

I mistr zpěvák se utne

Yveta Simonová připravila Hands Dance ještě jednu horkou chvíli. Při písni Páni kluci přehodila sloky. „Okamžitě jsem si to uvědomila, tak jsem znakovala podle toho, co slyším. Se mnou tam znakovala i neslyšící Petra Gluchová, která má velkou průpravu od dětství z Pantomimy S.I. Když si všimla, že znakuji něco jiného, než jsme si spolu zkoušely, ihned zareagovala a sloky přehodila.“

Podobné to bylo i při koncertu Michala Hruzy. „Michal nás dopředu upozorňoval na to, že na YouTube je jedna sloka přehozená, abychom se to naučili správně. Dovedli jsme to tedy během přípravy

k dokonalosti. Na koncertu jsem to tedy znakovala podle jeho pokynů, ale spletl to a začal tou špatnou slokou, tak jsem to zase musela rychle změnit podle toho, co zpíval...”

Ale nejvíce se Radka zapotila u skupiny Hradišťan, která je známá tím, že miluje improvizaci. „U písničky Měří nám čas měl bubeník sólo. A tentokrát bylo delší než normálně. Periferně jsem viděla, jak se už v hledišti lidé směli... A bubeník pořád bubnoval... Už jsem byla úplně hotová, zpocená... A bubeník pořád dostával pokyny, ať bubnuje dál,“ směje se při vzpomínce Radka. A dodává, že tohle si mohl Hradišťan dovolit u slyšícího tlumočnicka, který má zvukovou kontrolu.

Začalo to Přeletem nad kukaččím hnízdem

Hands Dance se věnuje také uměleckému tlumočení divadelních inscenací. „Začínali jsme tlumočením inscenace Přelet nad kukaččím hnízdem v podání Divadla Jára Polkojského. Dalším velkým projektem byla Alenka v říši znaků, kterou jsem připravovala ve spolupráci s divadlem Buranteatr jako specifický výzkum v rámci mého doctorského studia. A myslím, že se povedla na výbornou, je to má srdcová záležitost.“

Alenka v říši znaků je představení, ve kterém se vedle sebe může dobře pobavit slyšící i neslyšící divák. „Snažili jsme se všechny vtípky a specifický humor Lewise Carrola

zpracovat tak, aby byl vtipný a srozumitelný i ve znakovém jazyce pro neslyšící. Celkově to pro nás byla skvělá zkušenost a od diváků jsme dostali pozitivní odezvu.“

Nejtěžší tlumočení

Po dvaceti letech už Radku nejen během uměleckého, ale i komunitního tlumočení moc věcí nezaskočí. Přesto je toto povolání psychicky velmi náročné. „Mezi mé nejtěžší tlumočení patřil pohřeb mladé dívky. Bylo tam hodně lidí, trvalo to dlouho, byly tam hodně vypjaté emoce. Všem tekly slzy... Mně samotné se také zaleskly oči, ale naštěstí až na konci... V tomto mi pomohla zdravotnická praxe... Ale třeba když jsem byla u toho, když

Radka Kulichová miluje hory. Však také pochází z podhůří...

doktor říkal rodičům dvouletého dítěte, že mělo další záchvat a kvůli diagnóze se nedožije pěti let... To si pak člověk v sobě nese ještě hodně dlouho... Na druhou stranu to člověka naučí jistým způsobem zpracovávat emoční projevy.“

Dvacet minut a dost

U tlumočnic je nepsaným pravidlem, že se po dvaceti minutách střídají. Je to opravdu nutné? „Často se slyšící veřejnost diví. Nechápu, že po dvaceti minutách potřebujeme vystřídat... Záleží ale na situaci. Někdy se zdá dvacetiminutové tlumočení jako strašně krátká doba, někdy i hodina mi přijde v pohodě. Pak jsou ale tlumočení, kdy už i těch dvacet minut je nesnesitelně dlouhých... Abych to konkrétně vysvětlila – tlumočení je hodně složitý proces. Třeba na konferencích... Není to jen o tom, že co slyšíte, to odznakujete... Tlumočnick si totiž to, co slyší, musí v hlavě převést do znakového jazyka a následně začne znakovat. Ale mezitím už přicházejí další informace. Takže znakuje jednu informaci, ale zároveň už mozek musí zpracovávat další informaci...“

Do hry pak vstupují ještě mnohdy nedokonalé akustické podmínky. Pro tlumočnicka je tedy těžké se soustředit a zároveň všechno zaslechnout.

Pohádky pana Donutíla

K Radce všechno v životě přicházelo tak nějak spontánně. Co mělo přijít, přišlo... A stejné to bylo i s Českou televizí. Koordinátorku servisních služeb pro vysílání Petru Maškovou, která se soustředí na pořady pro lidi s různým zdravotním znevýhodněním, napadlo tlumočit pohádky pro neslyšící.

„Naše vyučující z JAMU paní Mikotová, na kterou se Petra obrátila, jí dala na mě kontakt. Postupně jsem vytvořila skupinu neslyšících z JAMU a vznikly první projekty –

Pohádky pana Donutíla či Pohádky krále Jiřího. Byla to zdlouhavá práce, ale s úžasným výsledkem.“

Pro představu – Radka nejdřív musela překlad konzultovat s neslyšícími a zajistit, aby neslyšící celému textu dokonale rozuměli. „Dále jsem pro neslyšící natočila videozáznam – takový vizuální záznam vyprávění – ve znakované češtině – aby věděli, kdy se např. bouchá na dveře, kdy se dveře otevřou... Záměrně jsem to neudělala ve znakovém jazyce, abych dala neslyšícím prostor pro jejich vlastní překlad. Nastudují si tedy text, ví, čeho se držet, ale do českého znakového jazyka si udělají svůj překlad.“

In vino veritas

Ve víně je pravda. A nápady. O tom svědčí i jeden inspirativní večer. „S dramaturgyní Zuzkou Šimečkovou jsme jednou při vínku vymyslely projekt Dr. Žako, který měl neuvěřitelný úspěch nejen u dětí, ale i dospělých. Neslyšící Martin Kulda jako Dr. Žako odvedl v pohádkách obrovský kus práce, stejně jako další neslyšící herci.“

Nápady jsou jedna věc. Ale možnost je zrealizovat je věc druhá. A právě dramaturgyně Zuzana Šimečková z České televize v Brně se zasadila o to, aby neslyšící nebyli jen „ti v rámečku.“ „Právě Zuzka povýšila pozici neslyšících na úroveň slyšících. Vznikl například pořad Hopsasa, kde byli neslyšící součástí realizačního týmu. A celý štáb už byl zvyklý, že jsou neslyšící na place.“

AKCE!

Tato symbióza slyšících a neslyšících při samotném natáčení má však svá pravidla a specifika. „Museli jsme postupně s režisérem Pavlem Šimákem vyladit různé „detaily“. Například to, že on – přestože režisér – nemůže říkat AKCE! Protože když to říkal, než jsem já mávnula na neslyšící, byla tam krátká pro-

dleva. Slyšící herci už začínali, ale neslyšící ještě ne. Tak jsme to vymysleli tak, že on řekne MŮŽEME, já mávnu rukou a na moje mávnutí – ve významu AKCE! – reagují na place slyšící i neslyšící. Občas se tedy režisér směje a naoko mě kárá, že nejdůležitější úkon – slovo AKCE – neříká on jako režisér, ale já...“ uzavírá se smíchem Radka. ✕

text — VERONIKA CÉZOVÁ
foto — TOMÁŠ KOPECKÝ,
VERONIKA CÉZOVÁ

JSME V MÉDIÍCH!

PLZENSKÝ deník.cz
 ZPRÁVY POČINKÁNÍ SPORT KULTURA AUTA TIPY DENÍKU ČESTY MĚST
 VÝBĚK HĚTYM Z KRISIKY MOJE PLZEŇSKO ŽIVNÁ KRISIKO HOŠE TV VYŠLÁ
Řemesla vyhrají: Učičtá bojují v několika oborech s nedostatkem žáků
Pošta spustila komunikátory
 27.7.2019
 Plzeň – Svaz neslyšících společně s Českou poštou zpřístupní služby nedoslýchavým a seniorům.

OSLAVY 100 let
 Oslavu 100 let Brněnské společnosti neslyšících
Ze světa neslyšících
Brněnský spolek neslyšících slaví sto let

helpnet.cz
OPHEL HANDYCARS
 ŠIROKÁ NABÍDKA VOZŮ
Díky komunikátorům. Do konce minulého roku je využívali pouze Pražané. Od včerejška je možno využít lidé na 10 místech v Čáčkách. V Plzni se komunikátor nachází na hlavní pobočce České pošty v Solní ulici v centru města. „Lidé se sluchovým handicapem jsou co se týče služeb dlouhodobě zlehčováni. Proto jsme rádi, že jsme s Českou poštou udělali krok kupředu,“ říká prezidentka Svazu neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR Šarka Prokopňonová. „Odezva od klientů je pozitivní a plánujeme pokračovat v odbourávání bariér na poštách,“ říká generální ředitel České pošty Roman Knap.

Festivalové vteřiny 2019
 stránky pořadu
 Premiéra: **1. 7. 2019**
 19:45 na CT1
 5985
Marek Eben z Mezinárodního filmového festivalu v Karlových Varech.
 8 min | [dívat se](#) | [do playlistu](#) | [upozorňovat](#)

Lidé odvětví

helpnet.cz
OPHEL HANDYCARS
Svaz neslyšících a Česká pošta zpřístupňují služby nedoslýchavým a seniorům. Díky komunikátorům
 26.07.2019 - 08:04
Plzeňský projekt komunikátorů pro nedoslýchaví a sluchově znevýhodněné obyvatele České pošty má mezi lidmi s sluchovým handicapem velký úspěch. Deset krabiček, které zajišťují hlas přeměňují na příkazům, přivezly na Českou poštu občanské společnosti. Twinklax je ze zde dřívějšího projektu komunikátorů lidí po celé České republice.
Řezbářna koutky sluchových terének
 Do konce minulého roku využívali komunikátory pouze Pražané. Od včerejška je možno využít lidé na vybraných 10 místech v celé České republice.
 „Lidé se sluchovým handicapem jsou – co se týče služeb – dlouhodobě zlehčováni a zanedbáváni. Proto jsme rádi, že jsme společně s Českou poštou udělali krok kupředu. Je ale lidem se sluchovým postižením, ale také seniorům,“ vysvětluje Šarka Prokopňonová, prezidentka Svazu neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR.
 Jak komunikátor funguje? Jde o krabičku, která je na vybraných pobočkách České pošty. Lidé se sluchovým handicapem si na svém sluchově přizpůsobené na svém indukční součce. Díky tomu jsou s pomocí komunikátoru slyšet mnohem lépe hlas pracovníka na pobočce, který mluví do mikrofonu. Nedoslýchavé tedy nemusí dleží zvuk, hluk se zcela odstraňuje.
 Komunikátor pomáhá také s seniorům, kteří již tolik slyší, ale slyšet stále méně. V tomto případě krabička slouží jako prostředek zvuku. Při ztlumění je hlas pracovníka ze přímého hlasem.
 Česká pošta již v rámci pilotního projektu nainstalovala desítky těchto krabiček. Díky tomu jsou komunikátory dostupné například v obcích, kde jsou zpravidla méně lidí slyšících a nedoslýchavých.
 „Náš cíl je rozšířit využití služeb, a to nejen o přímá. Mnozí lidé křehčí samostatně, patří k tomu a handicapem. Zvláštní komunikátor pro nedoslýchavé na nevolání a nepřítomnosti člověka se komunikátorem je jako první a ostatní. Mnozí lidé slyšící cílí. Odvětví od nedoslýchavých občanské společnosti se postarají o vývoj a v rámci společnosti odpovídají pro služby pro lidi se sluchovým postižením.“
 Na vlastní kůži si komunikátor vyzkoušeli i leviš Melicher z Brněnské společnosti neslyšících.
 „Je štěstí, že se komunikátor dostal jen v Plzeň, ale za chvíli rozšíří. V Brně to máme na poště na ale i seniory. A je symbolické, že se komunikátor dostal právě i k nám do Brna. Pokud přivezete do Brna, v Brně první spolek neslyšících, takže vznikla komunikátorů vznikám od České pošty jako služba pro lidi se sluchovým handicapem.“

Zaří 2019											
So	Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
	23	24	25	26	27	28	29	30	31		

Ze světa neslyšících
Upoutávka k aplikaci Záchranka pro neslyšící

VĚDĚLI JSTE, ŽE...

Kdo máte Facebook a jste fanoušky Svazu či projektu Jsem jedno ucho, určitě jste si v září všimli, že jsme pro vás začali natáčet krátká osvětová videa Věděli jste, že... Přinášíme vám malou ochutnávku.

Máte tipy, co by v dalších dílech nemělo chybět? Napište na cezova@snn-cr.cz. Děkujeme!

VĚDĚLI JSTE, ŽE...

- 1 ... za 2. světové války, po atentátu na Heydricha, museli neslyšící nosit na ruce žlutou pásku se třemi černými puntíky? Označovali se tak zdravotně vadní, podobně jako židé museli nosit šestcípou hvězdu.
- 2 ... přirozenost znakových jazyků dokázal v roce 1960 americký lingvista William Stokoe? Dokázal, že znakové jazyky a mluvené jazyky jsou rovnopravné
- 3 ... psaná čeština českých neslyšících je jiná, než psaná čeština slyšících osob? Je to kvůli tomu, že je čeština pro neslyšící cizí jazyk a český znakový jazyk má např. jinou větnou stavbu či jiná slova.
- 4 ... v Čechách existují zatím pouze dvě osoby, které se věnují historii neslyšících? Jsou jimi Petr Pánek (CODA) a Jaroslav Hrubý (má neslyšící dceru).
- 5 ... v zahraničí existuje mezinárodní organizace věnující se historii neslyšících? Jmenuje se Deaf history international a s nápadem na její založení přišel Harlan Lane.
- 6 ... 1. veřejná škola pro neslyšící byla otevřena v Paříži? Založil ji Abbé de l'Épée v r. 1770. Škola byla zároveň velmi otevřená a již od počátku tam učili i neslyšící učitelé.
- 7 ... 1. školu pro neslyšící v Americe založil Thomas Hopkins Gallaudet? Původně byl kněz, měl souseda lékaře, který se o něj staral, sousedovi onemocněla dcera a ohluchla - její tatínek nevěděl, jak dívku učit, do té doby byly neslyšící děti z bohatých rodin posílány na učení do Evropy. Thomas Gallaudet se tedy rozhodl vypravit do Evropy a poté založit školu v Americe (kterou založil v r. 1817 v Hartforfu).
- 8 ... existuje pod Pamětí národa projekt Paměť českých neslyšících? Jsou tam zajímavé rozhovory starších neslyšících o jejich životech a často také o tom, jak se neslyšícím dříve u nás žilo.
- 9 ... mezinárodní znakový systém byl údajně poprvé použit v r. 1834? V Paříži byl uspořádán banket, který chtěl upozorňovat na to, že je vhodné vzdělávání neslyšících v ZJ.
- 10 ... v r. 2000 byla založena Pevnost - české centrum znakového jazyka? Založili ji tři neslyšící (Radka Nováková, Petr Vysuček a Martin Wiesner), protože v té době neexistovaly kurzy českého znakového jazyka - existovaly pouze kurzy znakové řeči, kde se učila pouze znakovaná čeština.

text — KRISTÝNA ŠIMRALOVÁ

PŘEDSTAVUJEME POBOČNÉ SPOLKY

VIDEO VE ZNAKOVÉM
JAZYCE ZDE

ZÁKLADNÍ ORGANIZACE NEDOSLYCHAVÝCH LIBEREC

JAROMÍR KAVAN: S MANŽELKOU SE SKVĚLE
DOPLŇUJEME. JÁ NESLYŠÍM, ONA NEVIDÍ

1 manželka, 2 děti, 4 vnoučata, 9. pravnuk na cestě. Taková je životní bilance sedmadevadesátiletého Jaromíra Kavana, předsedy základní organizace nedoslýchavých – pobočného spolku Svazu neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR.

Problémy se sluchem si Jaromír uvědomoval už od dětství. „Tehdy ještě ale sluchadla nebyla, takže jsem měl smůlu. Třeba takový těsnopis na obchodní akademii v Chrudimi... Profesor mluvil tak potichu, že jsem stěží rozuměl.“

Když pak měl nastoupit na vojnu, u odvodu se přiznal, že má sluchovou vadu. A jaká následovala reakce? Dostal modrou knížku? „Kdepak! Odbyli mě, že se na vojně mluví hlasitě... A přitom třeba poručík mluvil tak tiše, že jsem mu vůbec nerozuměl... Když jsme také pochodovali, stávalo se mi, že se mnou chtěl soused mluvit. Já jsem mu neodpovídal.“

„Proč neodpovídáš?“ cítil se dočteně jeden z vojáků.

„Protože tě neslyším!“

Nejvýznamnější čin

Za 97 let na světě toho Jaroslav Kavan zažil už spoustu. Dokázal toho v životě hodně. „Jako nejvýznamnější čin ale hodnotím to, že jsem si namluvil Marušku. Bez ní bych tu už nebyl. Ona má teď hlavní úkol – aby mě přežila. Já mám povinnost umřít dřív,“ směje se Kavan.

Marušku poznal, když jí bylo 16 let. A jemu o deset let více. Manželé jsou neuvěřitelných 69 let. Seznámili se přes rodiče.

„Můj otec a jeho otec dělali ve společné kanceláři, matky spolu chodily za války do jedné vesnice pro mléko. A jednou – to bylo ještě za války – si udělali společný výlet na Kozákov u Semil. A tam jsme se poznali.“

V den, kdy jsem přijela za Kavanovými, Maruška zrovna slaví 88. narozeniny. Co chvíli tak odbíhá do vedlejší místnosti, kde od rána drní telefon.

„Tolik gratulantů!“ usmívá se Maruška, když opět zazvoní telefon.

Jaromír si pochvaluje, že Maruška výborně slyší. „Telefony, které jsou i od lidí ze spolku, tak může na rozdíl ode mě přijímat. Je to pro mě velká pomoc. Já neslyším, Maruška ale zase nevidí. Skvěle se dopňujeme,“ směje se Jaromír a myšlenkami se vrací zpátky v čase. Do dob, kdy měli v liberecké organizaci kolem padesáti lidí.

„To byly zlaté časy... Byl jsem funkcionářem, tehdy ještě ve Svazu invalidů. Jezdili jsme po celé republice. Měl jsem tam mnoho přátel. A jsem rád, že do dnešních dob za námi z Prahy přijíždí Jarda Paur. Jednou za dva měsíce u nás seřizuje sluchadla.“

Jaromír vytahuje sešit, ve kterém poctivě (a ručně!) zapisuje už 19 let, co se dělo na schůzích. „Teď už míváme schůze jen dvakrát ročně. Na jaře a na podzim. Na schůzi vždy vydáváme našim členům zdarma baterky do sluchadel, na kaž-

dém setkání máme občerstvení... A na podzim nás čeká velká sláva – oslavíme 60. výročí organizace!“

Když bylo organizaci 40 let, Jaromír se stal jejím předsedou. „A od té doby se to nezměnilo. Co se změnilo, je však počet členů. Už jich zbylo 10. Pomalu vymíráme... Ale já ne!“ směje se Kavan, který v 97 letech mluví o věcech otevřeně.

„Pro naše členy sháníme tři druhy baterek. Dva druhy jsou běžné, ten třetí používá jen jeden člen. Před členskou schůzí jsem takhle jednou u Jardy Paura sehnal ten třetí druh baterek. Koupil jsem je. A pak jsem se dozvěděl, že ten náš člen, pro kterého jsem je sehnal, už byl čtyři dny mrtvý... Bohužel i tohle s sebou přináší stáří...“

Zvoní další telefon. Maruška se zvedá a odchází ho přijmout do vedlejší místnosti. „Je to opravdu velká výhoda, že ještě může telefonovat. Já už na levé ucho neslyším vůbec, na pravém mám pouze 5 procent zbytku sluchu.“

ZÁKLADNÍ ORGANIZACE NEDOSLYCHAVÝCH LIBEREC, p.s.

Předseda:
Jaromír Kavan

Datum založení:
6. 6. 1959

Počet členů:
10

Akce:
2x ročně členské schůze
(dříve pravidelné turistické
výlety: Ještěd, Český ráj...)

Sponzor baterií do sluchadel:
firma Preciosa

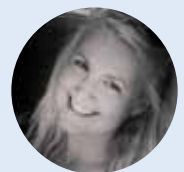
Trabantem k pěti mořím

Kavan i Maruška celý život cestovali. „Byli jsme spolu v Kazachstánu, ve většině evropských států, trabantem jsme jezdili u pěti moří... V České republice jsme byli na všech horách!“ říká s hrdostí v hlase Kavan.

„A naposledy jsme jezdili na běžkách, když mně bylo 80 a jemu 90!“ doplňuje Maruška.

„Život jsme měli zkrátka pestrý,“ zasní se Kavan.

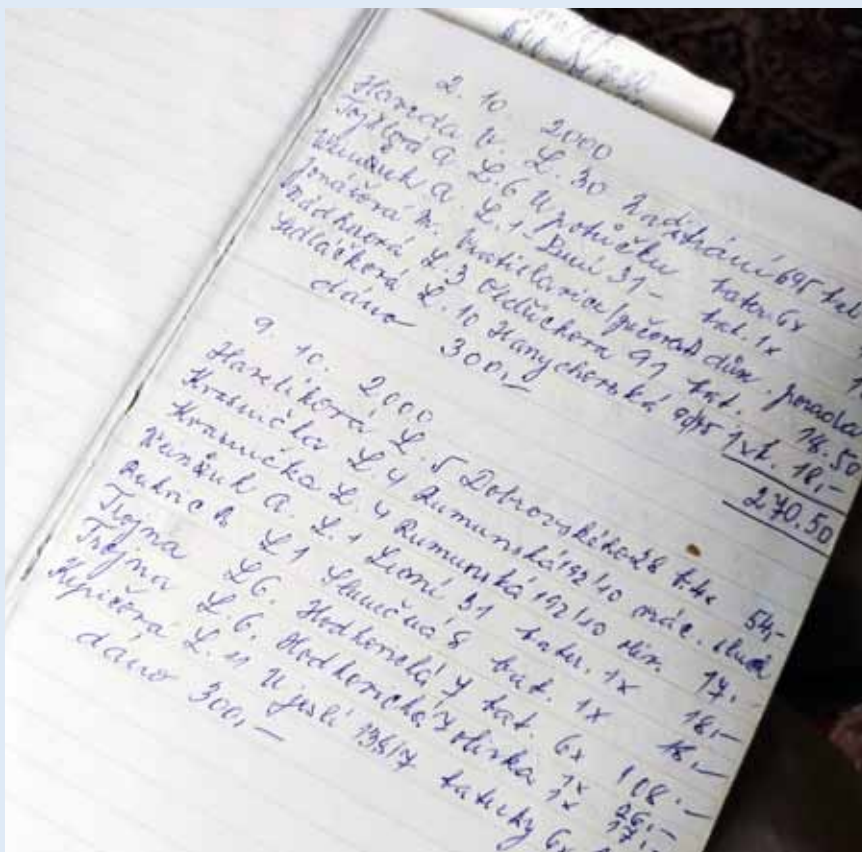
„No máme ho stále! On už od pěti hodin ráno dokonce čte! Dříve to má zakázané, rozsvítit může až v těch pět... Obdivuji ho, jak se pořád vzdělává... Pořád něco čte. A pak mě z toho zkouší,“ směje se Maruška. A jak to dořekne, zase běží k telefonu. Další gratulant už čeká... x

text — VERONIKA CÉZOVÁ

foto — VERONIKA CÉZOVÁ

A ARCHIV JAROMÍRA KAVANA

VELKÉ OSLAVY V BRNĚ

Jak ten čas letí...

Opět oslavy 100 výročí. Tentokrát se v Brně 14. a 15. června 2019 vzpomínalo na založení Zemské ústřední jednoty neslyšících hluchoněmých pro Moravu. Již v pátek se sešlo na 140 neslyšících v aule Masarykovy university v Brně na odborném semináři. Vyslechli celou řadu přednášek a sdělení k historii a vzdělávání neslyšících, k jejich současnému i budoucímu postavení ve společnosti. Akce se úspěšně po odborné a organizační stránce zhostilo středisko Teiresiás Masarykovy university, především s neslyšícími pedagogy university.

Jaká změna proti době, kdy byla Zemská jednota zakládána, kdy celá řada neslyšících měla nevalné vzdělání či byla bez zaměstnání. Proto na první valné hromadě spolku si členové dali za cíl vybudovat v Brně mateřskou školku, učňovské obory a později i vysokou školu. Zakladatelé spolku by byli dnes určitě spokojeni.

V sobotu pak pokračovaly oslavy přímo v Domově neslyšících

v Králově Poli. V budově, kterou v původní podobě vybuodoval spolek svépomocí z darů a sbírek jako útulnu, noclehárnu i místo pro podnikání neslyšících obuvníků a krejčích. Budova byla v devadesátileté historii několikrát opravena. V posledních deseti letech pak kompletně rekonstruována nákladem šestnácti milionů korun. Vzniklo pět kompletně vybavených bytů, klubovny a kanceláře pro spolky neslyšících.

Program oslav odpoledne a večer navštívilo na 150 neslyšících. Vedle slavnostního shromáždění měli hosté možnost seznámit se s historií spolkové činnosti na výstavě dobových fotografií a dokumentů.

Na obou akcích jsem si uvědomil rychlost času a změn, které ho doprovází. Poprvé jsem byl v Brněnském spolku neslyšících v roce 1959. V Domově bydlely rodiny neslyšících. Topilo se v každé místnosti v kamnech. Znakový jazyk byl trpěným dorozumívacím prostředkem neslyšících. Dnes je uznán zákonem. Neslyšící jsou studenty vysokých škol a úspěšnými pedagogy na těchto školách. Neslyšící se stali sebevědomou, samostatnou a respektovanou skupinou ve společnosti. ✕

text — JAROSLAV PAUR
foto — VERONIKA CÉZOVÁ

KOMUNIKÁTORY PRO NEDOSLYCHAVÉ A SENIORY

JIŽ NA 10 POBOČKÁCH ČESKÉ POŠTY PO CELÉ REPUBLICE

Pilotní projekt komunikátorů pro nedoslýchavé a ohluchlé na pobočkách České pošty měl mezi lidmi se sluchovým handicapem velký úspěch. Deset krabiček, které zesilují hlas pracovníků za přepážkou, proto na České poště zůstávají. Novinkou je, že od konce července najdou komunikátory lidé po celé České republice.

Do konce minulého roku využívali komunikátory pouze Pražané. Od konce července je mohou využít lidé na vybraných 10 místech v celé České republice.

„Lidé se sluchovým handicapem jsou – co se týče služeb – dlouhodobě přehlíženou skupinou. Úřady či firmy už umí pomáhat nevidomým i vozíčkářům, ale nedoslýchaví či neslyšící jsou dlouhodobě opomíjenou skupinou. Proto jsme rádi, že jsme společně s Českou poštou udělali krok kupředu. Je ale potřeba, aby se komunikátory rozšířily i na další místa, protože tyto šikovné krabičky pomáhají nejen lidem se sluchovým postižením, ale také seniorům,“ vysvětluje Šárka Prokopiusová, prezidentka Svazu neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR.

Jak komunikátor funguje? Jedná se o krabičku, která je na vybraných pobočkách České pošty. Lidé se sluchovým handicapem si na svém sluchadle přepnou na systém indukční smyčky. Díky tomu pak s pomocí komunikátoru slyší mnohem lépe hlas pracovníka na přepážce, který mluví do mikrofonu. Nedoslýchavé tedy neruší okolní zvuky, hluk se zcela eliminuje. Komunikátor pomáhá ale i seniorům, kteří již hůře slyší, ale sluchadlo nemají. V tomto případě krabička slouží jako prostý

zesilovač zvuku. Po zmáčknutí je hlas pracovníka za přepážkou hlasitější.

Česká pošta již v rámci pilotního projektu minulý rok zjistila, že se díky komunikátorům zkvalitnila nejen komunikace mezi pracovníky za přepážkou a nedoslýchavými klienty a seniory, ale došlo také ke zkrácení doby obsluhy.

„Naším cílem je neustále zkvalitňovat služby, a to nejen u přepážek. Mezi naše klienty samozřejmě patří i lidé s handicapem. Zavedení komunikátorů pro nedoslýchavé na největších a nejvytíženějších poštách napříč republikou je proto jednou z cest, kterou beze sporu vítám. Odezva od nedoslýchavých klientů na komunikátory je pozitivní a v rámci společenské odpověd-

nosti proto plánujeme pokračovat v odbourávání bariér na poštách,“ říká Roman Knap, generální ředitel České pošty.

Na vlastní kůži si komunikátor vyzkoušela i Iveta Melichar z Brněnského spolku neslyšících. „Je skvělé, že už komunikátory nejsou jen v Praze, ale po celé republice. V Brně ho máme na poště na hlavním nádraží a nepochybuji o tom, že zde najde velké uplatnění. Nejen mezi našimi členy spolku, ale i seniory. A je symbolické, že se komunikátor dostal právě i k nám do Brna. Právě před sto lety vznikl v Brně první spolek neslyšících, takže umístění komunikátoru vnímáme od České pošty jako milý dárek pro lidi se sluchovým handicapem.“

✕

SEZNAM POŠT, KDE NAJDETE KOMUNIKÁTORY

Praha 1

Jindřišská 909/14, 110 00 Praha 1–Nové Město

Praha 82

Burešova 1663/3, 182 00 Praha 82–Kobylisy

Praha 28

Karlovo náměstí 2097/10, 128 00, Praha 2

Ostrava 2

Wattova 1046/19, 70200, Ostrava

Brno 2

Nádražní 118/7, 602 00, Brno–Město

Domažlice 1

Msgre. B. Staška 71, 344 01, Domažlice

Plzeň 1

Solní 260, 301 00, Plzeň–Město

Hradec Králové 2

Zamenhofova 915/2, 500 02, Hradec Králové

Most 1

Moskevská 5, 434 01, Most

Olomouc 10

Foerstrova 717/21, 770 10, Olomouc

text a foto — VERONIKA CÉZOVÁ

HISTORICKÉ OKÉNKO MILOŠE LANGA

BEDŘICH SMETANA OHLUHLÝ

KLAVÍRISTA, SKLADATEL A DIRIGENT

Bedřich Smetana (1824–1884) už v pěti letech hrál na housle, ale jeho otec neměl pro jeho nadání pochopení. Po absolvování základní školní docházky šel studovat gymnázium v Plzni, ale i na jiných místech.

Studium gymnázia mu nešlo také proto, že se studiu moc nevěnoval, spíše se věnoval hudbě. Po odmaturování odchází za prací do Prahy, kde se živí jako hudební učitel. V té době začíná komponovat svoje první skladby. Měl velké vlohy.

Roku 1848 zakládá svoji hudební školu a žení se s Kateřinou Kolářovou. V letech 1856–1861 žije ve švédském Göteborgu, kde komponuje a řídí koncerty klasické hudby. Při návratu do Čech mu v roce 1859 umírá jeho první žena. V Čechách pak často pobýval v Obříství, kde se v roce 1860 oženil podruhé s Barborou („Betty“) Ferdinandovou.

Z finančních důvodů se ještě na rok vrátil do Švédska. Poté se marně ucházel o místo ředitele pražské konzervatoře a potýkal se s finančními problémy. Úspěch mu zajistilo až uvedení opery Braniboři v Čechách a Prodaná nevěsta. Díky tomuto úspěchu se v roce 1866 stal

dirigentem orchestru Prozatímního divadla. V létě 1874 ztratil sluch ve svém pravém uchu a na podzim ohluchl úplně.

V červnu roku 1875 se stěhuje z Prahy do myslivny v Jabkenicích u Mladé Boleslavi za svojí dcerou Žofií. Ale hluchota ho nezlomí a komponuje dál opery Tajemství, Hubička a Čertovu stěnu, oba smyčcové kvartety, klavírní cykly Sny a České tance, řadu sborových děl. Dokončil zde cyklus Má vlast. Pak se ale jeho zdravotní stav náhle zhoršil a musel být 20. dubna 1884 převezzen do Prahy do ústavu pro duševně choré.

Jeho hluchota byla i po jeho smrti předmětem zájmu odborníků, ale jejich výzkumy nevedly k jednoznačným závěrům.

Dílo: Bedřich Smetana byl významným českým hudebním skladatelem, dnes známým především cyklem symfonických básní Má vlast a operami Libuše a Prodaná nevěsta. Hlavním přínosem byly jeho opery. Zkomponoval jich osm (Braniboři v Čechách (1862–1863, premiéra 1866); Dalibor (1866–1867, premiéra 1868); Libuše (1869–1872,

premiéra 1881); Dvě vdovy (1873–1874, premiéra 1874); Hubička (1875–1876, premiéra 1876); Tajemství (1877–1878, premiéra 1878); Čertova stěna (1880, premiéra 1882) a nedokončená Viola (1872–1884)).

Protože byl výborný klavírista, složil v mládí hodně klavírních skladeb (hlavně polek), komorní hudbu (světově nejznámější jsou dvě smyčcová kvarteta) a samozřejmě již zmíněný cyklus symfonických básní Má vlast, který za druhé světové války pomáhal lidem posilovat naději na přežití (směl se hrát, až na symfonickou báseň Tábor).

Známé melodie symfonické básně „Vltava“ jsem slyšel si notovat i místní na Kubě. Pochod komediantů z opery Prodaná nevěsta zase hrála vojenská kapela při každodenním střídání stráží v královském paláci ve Stockholmu. ✕

text — MILOŠ LANG
foto — CLASSIC PRAHA

OPRAVDU? PŘÍBĚH STUDENTKY S LÉKAŘI ORL

Trávím víkend v nemocnici na oddělení ORL. Přišla jsem skokově o několik desítek decibelů sluchu a lékař si myslí, že to spraví určitými infuzemi. Jenže stačil první den a já jsem se tu tak naštvála z chování veškerého personálu, že jsem musela sepsat tento plátek.

Proč lékaři a další zdravotnický personál na ORL a foniatrických odděleních neví, jak komunikovat s člověkem, o kterém ví, že je nedoslýchavý? Musí přeci vědět, co to obnáší, jak pacient asi slyší/neslyší. Proč tedy mluví do země, do stolu, do zdi, do klávesnice – kamkoliv jinam než na vás, dávají si ruku před pusou, mluví potichu, neartikulují? Když se jim pacient připomene, na chvíli to lehce (skoro nerozpoznatelně) změní, ale za chvíli je vše při starém. Jak mám komunikovat s lékařem, když toho moc nerozumím a když je lékař protivný a nepříjemný, když se ho NEDOSLYCHAVÝ pacient několikrát zeptá, co že to říkal? Uvědomují si vůbec, jak těžké je odezírání?

Přišel za mnou lékař, něco říkal, skoro jsem mu nerozuměla, pokýval a odešel dřív, než jsem se ho stihla

zeptat, co vlastně říkal. Vůbec nevím, co po mně chtěl. To se spokojí s kamennou tváří a otazníky v očích, co na mně mohl vidět?

Proč sestry neznají základní principy komunikace s nedoslýchavým pacientem? To, že na nás musí mávnout nebo klepnout nebo prostě nějak získat naši pozornost? Že na ně potřebujeme vidět? Že potřebujeme světlo? Proč sakra nemají sestry na tomto oddělení nějakou edukaci?

A k ambulancím. Proč se dá objednávat jen telefonicky? Proč chybí e-mail, SMS, cokoliv, jakákoliv snaha pomoci velkému počtu pacientů z těchto oddělení? Proč se do ordinace volá jen ze dveří jménem? Jak mám vědět, že mě volali? Obvykle to zjistím až ve chvíli, kdy se osazenstvo čekárny začne zvláště rozhlížet. Ale proč mám být ve stresu z toho, že prostě nebudu vědět, že mě volali?

Proč se mnou nikdo nechce komunikovat? Jsem méněcennější jen proto, že špatně slyším a ke komunikaci potřebuji jiné (ale lehce dosažitelné) podmínky, než potřebuje běžně slyšící? Proč komunikaci s námi bez problémů zvládají učitelé, ale lékaři a další osazenstvo nemocnice toho nejsou schopni? Nebo nechtějí? A pokud nechtějí, proč nechtějí?

Uzavírám se čím dál víc do sebe. Vím, že jsem lidem na obtíž, když potřebuji, aby se mnou mluvili trochu jinak. Jsem na obtíž, když pořád skáču do řeči a žádám o opakování. Jsem na obtíž, když potřebuji „speciální“ jednání. A tak se uzavírám do svého utišeného světa, který téměř nikdo z mých blízkých nechápe a odmítá se mu přizpůsobovat.

A věřte mi, že to poslední, co bych si chtěla od doktora odezřít, je něco ve smyslu, že jsem moc mladá na takové problémy se sluchem, jako se mi stalo právě tady. Jsem mladá. A protože jsem mladá, nemám nárok na zdravotní problémy. ✘

text — T. Š., STUDENTKA

BYLI JSME PŘI TOM!

KONFERENCE JAK MŮŽEME BÝT VÍCE SLYŠET?

V pondělí 24. června 2019 se uskutečnila v Evropském domě celodenní konference s názvem „*Jak můžeme být více slyšet?*“. Tato konference proběhla v rámci projektu *Zkvalitňujeme sociální služby pro neslyšící, který od října 2018 do konce září 2020 realizuje Svaz neslyšících a nedoslýchavých osob v České republice, z.s. (SNN v ČR, z.s.).*

Cílem konference bylo sdílet poznatky z dosavadního průběhu projektu a odpovědět na otázky, které v rámci průběhu projektu vyvstaly. Jednalo se například o přesnější vymezení role SNN v ČR, z.s., role pobočných spolků a obecně prospěšných společností, dále rozdíl mezi klubovou činností a poskytováním sociálních služeb, role organizací obhajujících práva a zájmy osob se sluchovým postižením v komunitě a dále příklady dobré praxe poskytování sociálních služeb.

Tento cíl se snažilo naplnit šest přednášejících a to: Mgr. Šárka Prokopiusová (prezidentka SNN v ČR, z.s.), Mgr. Martina Macurová (sociální pracovnice), Mgr. Jitka Koutová, DiS. (vedoucí poradny NRZP ČR v Praze), Mgr. Marta Kadlecová, DiS. (ředitelka Centra pro sluchové postižené Hodonínsko, o. p.s.),

Jaroslav Paur (ředitel sekretariátu SNN v ČR, z.s.) a Mgr. Helena Čápková (Koordinátor cílové skupiny projektu *Zkvalitňujeme sociální služby pro neslyšící*).

Moc děkujeme všem, kteří se konference účastnili a dále všem, kteří se podíleli na přípravě a realizaci konference. Mezi účastníky byly zastoupeny

organizace do projektu Zkvalitňujeme sociální služby pro neslyšící zapojené i nezapojené, dále různé jejich typy (pobočné spolky, základní organizace, krajské organizace i obecně prospěšné

společnosti) a i to všechno z téměř všech koutů naší republiky (od Hodonína, Liberec, Most či Domažlice).

V projektu *Zkvalitňujeme sociální služby pro neslyšící* dále

na podzim pro zapojené organizace plánujeme několik vzdělávacích kurzů a v neposlední řadě také setkání dle druhů poskytovaných sociálních služeb. ✕

text — HELENA ČÁPOVÁ
foto — JIŘÍ ČEJKA

BYLI JSME PŘI TOM!

VIDEO VE ZNAKOVÉM
JAZYCE ZDE

JSEM JEDNO UCHO NA MEZINÁRODNÍM FILMOVÉM FESTIVALU V KARLOVÝCH VARECH

Spousta kvalitních filmů napříč žánry, červený koberec plný V. I. P. osobností a bujaré večírky. Takový punc má každý rok filmový festival v Karlových Varech. Kdo není první červencový týden ve Varech, jako by nebyl.

Ale kromě toho (mnohdy) pozlátka a zlaté mládeže byl v Karlových Varech i stánek, kde netekl alkohol proudem. A přesto to v něm žilo.

Nadaci Sirius patřil obrovský bílý stan jen kousek od hotelu Thermal. Tedy místa, kam se po celou dobu festivalu sjížděla smetánka.

V rámci projektu Chodící lidé měli (nejen) filmoví fanoušci možnost poznat báječné lidi, kteří žijí mezi námi.

Nevidomá Péťa, vozíčkářka Bára a uživatelé kochleárního implantátu Martin a Terka. Ti všichni nechali návštěvníky stanu nahlédnout do svých životů. Nebyla otázka, kterou by nezodpověděli.

Návštěvníci festivalu si tak na vlastní kůži mohli vyzkoušet brýle simulující různé zrakové vady, chůzi s bílou holí, slyšení s kostním sluchadlem Baha nebo slalom na vozíku. Pro děti byly připraveny různé hry pro nevidomé, např. zvukové pexeso.

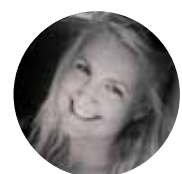
A u toho všeho jsme nechyběli ani my! Do Karlových Varů jsme dovezli 30 kusů knihy Jsem jedno ucho. Jen se po nich zaprášilo. A zmizely i desítky placek.

U stánku jsme měli i milé hosty. Přišel se za námi podívat mimo jiné nedoslýchavý Ivan Crnac, 41. osobnost Jsem jedno ucho či neslyšící ilustrátorka Iva Hay.

A víte, z koho jsme měli největší radost? K našemu stolku si sedla nedoslýchavá slečna. Slovo dalo slovo, v neděli 2. července jsme se spolu bavili na festivalu a už ve středu jsme ji měli u nás ve Svažu neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR v Karlíně na rozhovor. Devatenáctiletá Eva Doudová se tak stala po prázdninách 46. osobností Jsem jedno ucho!

Festival skončil, ale spolupráce s Nadací Sirius pokračuje. Příští rok na viděnou na červeném koberci! ✕

text a foto — VERONIKA CÉZOVÁ

BYLI JSME PŘI TOM!

CODALOVE PAŘÍŽ 2019

ROZHOVOR

S MONIKOU BOHÁČKOVOU

CODA. Pro lidi mimo komunitu se sluchovým handicapem jen čtyři písmenka. CODA jsou slyšící potomci neslyšících rodičů. Přestože jsou slyšící, sami sebe vnímají na pomezí dvou světů. Identitou jsou rozpolceni mezi svět slyšících a neslyšících. Se vším, co k tomu patří.

Srdce CODA má i tlumočnice Monika Boháčková, která se ve dnech 11.-14. července 2019 zúčastnila mezinárodního setkání CODA ve Francii.

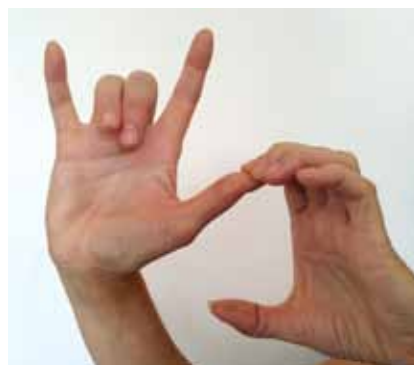
Moniko, jaké jsou tvé bezprostřední dojmy z Paříže?

(Monika se zasní) Hledám, jak to co nejlépe shrnout... Jsem toho plná... Už to samotné pojmenování CODA... Jsou slyšící a neslyšící. A my jsme CODA. A jenom jiní lidé CODA nám plně rozumí. Jasně, každý jsme to měli v dětství jinak. Dle definice jsme sice slyšící potomci neslyšících rodičů, ale někdo měl nedoslýchavého rodiče, někdo neslyšícího... Ale ten základ je stejný. Celkově tedy to setkání bylo hodně emotivní. Byl tam pláč,

radost, sdílení, že to má někdo stejně...

CODA. Slyšící potomci neslyšících rodičů... Taková je definice. Ale jak ji vnímáš ty osobně?

Na jednu stranu je to boží dar. Narodit se neslyšícím rodičům, to je

Znak CODALOVE.

dar do kolébky. Získáváme znakový jazyk, kulturu, stáváme se součástí komunity neslyšících. Časem se ale promění v určitý kříž na zádech... Bylo pro mě opravdu velmi cenné, že jsem se mohla potkat v Paříži s lidmi, kterým bylo třeba sedmdesát let... Mohli by být mými rodiči... A oni už mají tu zkušenost, že jim odešli jejich rodiče... Spadl z nich balvan povinností a odpovědnosti, ale na druhou stranu přišla obrovská bolest, že přišli o rodiče, které milovali. Tohle zažívají jen CODA. Pro rodiče jsme tlumočníci, v průběhu dětství jsem zažívali různé nepříjemné situace, kolikrát jsme byli vystaveni velmi negativním zážitkům, které si mnohé děti slyšících rodičů nedovedou ani představit.

Dovedou se všichni lidé z CODA komunity na konferenci podělit se svými zážitky?

Dovedou. A je to díky tomu, že hned na těchto konferencích jsou na začátku nastolená pravidla, která musí všichni dodržovat. Cokoli padlo na workshopech v uzavřených kruzích, nesmí se vynášet ven. Díky tomu mohou CODA sdílet v bezpečném prostředí své emoce, traumata... Když někdo mluví, nesmí mu do toho ostatní zasahovat, vyptávat se. Měli jsme takový kolíček, ten jsme si ve vyprávění předávali jako štafetu. Každý účastník má i právo se nevyjádřit a předat kolíček dál. Využila jsem toho několikrát i já,

než jsem se rozkoukala, potřebovala jsem „nachytat“ v tom mezinárodním znakovém systému ruce tlumočnicka. Na každém workshopu tlumočili CODA do mezinárodního znakového systému – a zažila jsem tak tlumočení Kanadanky, Havaj, Nový Zéland, Turkyni, Američanky, Francouz, CODA z Nigérie... Cílem je tedy vytvořit pro každého účastníka bezpečné prostředí – bezpečný přístav, kde si může každý vyjádřit své nejnítěrnější pocity.

Jak vypadala tvoje příprava před odletem do Paříže?

Byla „zajímavá“, protože se v podstatě do poslední chvíle nevědělo,

jestli vůbec pojedou... Dlouho se čekalo, jestli vyjdou dotace. A už to vypadalo, že to nevyjde, bylo po uzávěrce přihlášek. Na jaře tohoto roku, když jsme věděli, že finance jsou, řešila se přihláška. Pomohla Veronika s Karlem, kteří se spojili s organizátory, prezidentce Svazu Šárce Prokopiusové se podařilo na poslední chvíli zajistit letenky – dokonce bylo ještě jedno místo v letadle, kde byla Veronika s Karlem... Koncem dubna se to řešilo, 9. července už jsem seděla v letadle... Tímto chci moc poděkovat Šárce za neuvěřitelnou energii, kterou vložila do mé cesty. Bez její podpory a ochoty bych neodletěla.

A trénovala jsi i mezinárodní znakový systém?

Tušila jsem, že se bude komunikovat hlavně v angličtině, kterou ovládám jako samouk na minimální úrovni, takže jsem věděla, že budu odkázaná na druhý jazyk – tedy na MZS. Přestože MZS ovládám hlavně díky pracovní účasti na Miss Deaf World, kterého jsem se účastnila přes dvacet let, požádala jsem před odletem o minikurz kolegu Jakuba Vengláře, abych si mohla zopakovat a rozšířit slovní zásobu – na komunikační úrovni jsem potřebovala zvládnout konverzaci na téma rodiny, práce, organizace neslyšících.

Měla jsi v Paříži čas i na památky?

Ano. Právě díky tomu, že byla konference až 11. července, na vlastní náklady jsme si sehnali s Verčou a Karlem ubytování a užili si Paříž.

Kam jste se dostali?

Samozřejmě jsme se byli podívat na Eiffelovu věž, Louvre, do Pantheonu na výstavu o neslyšících, kde Veronika potkala jednu CODU z Kanady, která byla ubytovaná v nejstarší škole pro neslyšící na světě. A díky ní se nám podařilo

dostat do této školy už po oficiální prohlídce, kterou jsme nestihli... Zážitek bylo tedy hodně... Ale poznali jsme Paříž i z druhé stránky...

Povídej...

Po večeri s tou Kanadankou jsme jeli metrem, chtěli jsme jet na Moulin Rouge. Chodili jsme pořád s mapou v ruce, podzemní dráhy jsou bludiště... Omylem jsme přejeli zastávku a na další jsme vystoupili. Chtěli jsme se vrátit o jednu stanici, ale bloudili jsme, podle mapy – oslovila příchozí – bylo kolem půl dvanácté. Byli tam dva černoši, kteří nás odkazovali mimo – vycházíme z turniketů – pořád nás směřoval za turnikety. To nám bylo divné – to už jsme mimo prostor metra – nechtěli jsme ale autobusem. Karel byl opodál směrem do kolejí, viděl, že se Veronika vzdaluje, přiblížil se k nám – nemůžeme jít odtud pryč – najednou ucítil na zadní kapse, kde měl peněženku a mobil, jak se mu sune z kapsy ven. Rychlý pohyb udělal – přimáčknu kapsu, uskočil a viděl další dva černochy – byl to gang,

který nás chtěl okrást. Pak se nás ujal pracovník metra, ten už nás nasměroval.

Viděli jste tedy Moulin Rouge?

Neviděli, bohužel jsme se tam už nedostali. Půl hodiny času jsme ztratili. Číšník v jedné restauraci nám řekl, že metro jede až do půl jedné, ale jelo jen do půlnoci, takže jsme ještě pelášili, abychom se vůbec dostali do hotelu. A tam jsme si dali na uklidněnou aspoň pivo. *(smích)*

Letos se v Paříži konal

34. ročník mezinárodního CODA setkání, ty jsi byla poprvé?

Ano, několikrát v minulosti už mě přemlouval Karel, ať pojedu. Že mi o tom mohou stokrát povídat, ale zažít to na vlastní kůži je nepřenositelná zkušenost. Ale uvědomila jsem si komunikační bariéru. Poprvé se za Čechy účastnila setkání Radka Horáková, která jela v roce 2007 do Barcelony. Když se vrátila, oslovila CODA v Čechách, na které měla kontakty, a ukázala nám fotky a videa, všichni jsme brečeli

a měli husí kůži. Krátce nato pak Karel Redlich založil českou CODA. Podruhé se jelo v roce 2011 do Berlína, bylo to kousek, finančně dostupné, ale ještě jsem neměla odvahu jet. Čtyři roky zpátky jeli do Londýna hned tři zástupci – Pavlína Zárubová, Karel Redlich a jeho sestra Veronika Myslivcová.

Jezdí čeští zástupci i mimo Evropu?

Obdivuji Veroniku Myslivcovou, přestože neumí perfektně anglicky, jela dvakrát do Ameriky. Byla v Texasu a v Kanadě. A to vše vždy – ať je to v Evropě nebo mimo ni – na vlastní náklady.

Finance jsou asi to hlavní, proč čeští CODA tak málo jezdí mimo Evropu...

Je to tak. I třídní kongres v Paříži vyšel s členským příspěvkem, cestou a samotnou konferencí na dvacet tisíc korun.

Existují setkání i pro děti?

Ano, jsou. A po setkání v Paříži si uvědomuji, jak je důležité, aby

rodiče současných mladých CODA dopřávali svým dětem setkání s vrstevníky, kteří zažívají podobné situace. V Berlíně bude příští rok takovéto setkání pro německé děti CODA. Bylo by fajn, kdyby se tyto kempy v budoucnosti podařilo zorganizovat i u nás – a postupně se účastnit i na mezinárodní úrovni. Je totiž moc důležité poznávat se už v takto mladém věku se svými vrstevníky, kteří zažívají podobné věci. Mohou tak sdílet své zkušenosti a vědět, že na to nejsou sami...

Podle bohatého programu, o kterém jsi mluvila, to pro tebe muselo být jako pro nováčka asi hodně náročné...

I po psychické stránce...

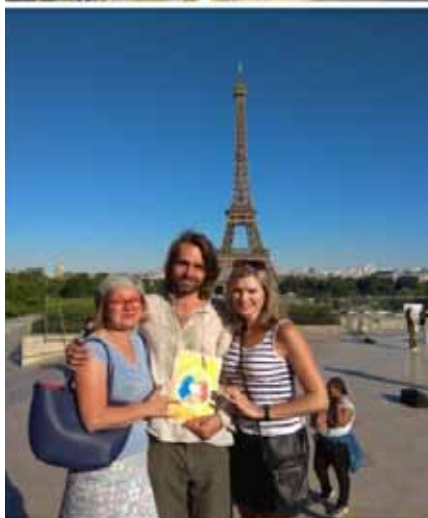
Vnímala jsem komunikaci jen vizuálně, třetí den mě tak už strašně začaly pálit oči. Bylo náročné sledovat celý den a být stále ve střehu. Připravovala jsem se, o čem budu mluvit, aby to bylo srozumitelné a abych to byla schopná správně vyjádřit v MZS. Program byl opravdu velmi náročný, byly jen 15 minutové pauzy, kolikrát jsem se nestíhala ani převléct na společné večere, mezi jednotlivými workshopy jsme přebíhali v různých budovách... Sotva jsem kolikrát stihla běžet na záchod. (smích)

Kolik lidí se zúčastnilo setkání?

Bylo to velké – 246 lidí – z toho 130 Američanů, 40 Němců, poprvé na tento 34. ročník přijeli i Italové – těch bylo 5. Samozřejmě bylo i mnoho Francouzů... A dokonce byly dvě účastnice, které zažily všech 34 konferencí!

Jaké jste měli workshopy?

Bylo jich spousta. Namátkou CODA – role dospělých, SODA (jediný slyšící v rodině), CODA – mám neslyšícího partnera, CODA – rodiče alkoholici, CODA – manželství se

popisek

slyšícím partnerem, Co vše tvoří CODA – neslyšící a slyšící identita, CODA identita, CODA – oheň a voda (zde se rozebírala traumata, bylo to až terapeutické), CODA – multikulturní – jenom určená pro různá etnika (černoši), CODA – lesby a gayové, CODA, kteří ztrácejí sluch či CODA se stárnoucím rodičem či Miluji být CODA.

Stihla jsi všechny workshopy?

To nebylo ani časově možné, v jeden čas se konalo až 9 workshopů a k tomu panelová diskuze. Musela jsem se tedy přizpůsobit při výběru. Tím, že tam letos byla početná skupina Francouzů či Němců, byly pro ně workshopy v FJ a NJ a zbylé v angličtině. A jen některé – na-

příklad jen jeden v daný čas – byl i tlumočen do MZS.

Jak vypadal poslední den na konferenci?

Po workshopech a večeri následovala diskotéka. Až do půl páté jsme všichni pařili. Myslím, že to budu dospávat ještě týden... (smích) ✕

text — VERONIKA CÉZOVÁ
foto — MONIKA BOHÁČKOVÁ,
VERONIKA CÉZOVÁ

BYLI JSME PŘI TOM!

WFD PAŘÍŽ

VIDEO VE ZNAKOVÉM
JAZYCE ZDE

Ve dnech 20.–22. 7. 2019 se prezidentka Šárka Prokopiusová a viceprezident SNN v ČR a předseda Pražského spolku neslyšících Pavel Šturm zúčastnili workshopu a XX. valného shromáždění WFD v Palais de Congrais v Paříži.

V sobotu 20. 9. se konal workshop, který byl vlastně přípravným jednáním před valnou hromadou. Diskutovalo se o 3 oblastech:

1) priority WFD v příštích 10 letech
výstupy:

- › vzdělávání neslyšících dětí
- › rovnoprávnost znakových jazyků
- › účast v politickém systému

2) změny stanov WFD

- › např. systém členských příspěvků (zvýšení)
- › zanesení do stanov povinnosti zajistit rovnost mužů a žen v zastoupení států
- › celkem 6 (spíše procesních) změn, o každé změně se na VH hlasovalo samostatně

3) změna volebního systému

- › elektronické hlasování
- › dva systémy:
 - a) Změny stanov - musí přijmout 3/4 přítomných
 - b) Volba výboru WFD - každý kandidát musí získat nad 50 % hlasů.

V neděli a v pondělí 21.–22. 7. 2019 proběhlo XX. valné shromáždění WFD. Zúčastnili se delegáti z 87 zemí. Jednalo se o největší Valné shromáždění WFD v historii, které porazilo dosavadní největší Valné shromáždění 2007 ve Španělsku.

Celé valné shromáždění moderovala Deborah Iyute z Ugandy.

Končící prezident WFD Colin Allen představil delegátům činnost WFD za poslední čtyři roky, poděkoval zaměstnancům WFD, členům správní rady a řádným členům za veškerou těžkou práci, kterou vykonali.

Byla předložena zpráva o činnosti a finanční zpráva za uplynulé období, obě zprávy byly schváleny.

V rámci shromáždění se projednávaly návrhy členských zemí. Např. návrh Francie opět jednat o vlajce neslyšících. Návrh vlajky byl zamítnut na valném shromáždění v roce 2015 v Turecku a Francie chtěla opět o stejné vlajce hlasovat znovu. Tento návrh byl odmítnut, o vlajce se tedy nijak nejednalo.

Naopak se jednalo o návrhu Austrálie - schválit nový symbol pro znakový jazyk. Tento návrh byl

schválen a nyní lze využívat jak přeškrtnuté ucho – historický symbol pro hluchotu, tak nový symbol pro znakový jazyk.

Proběhlo hlasování o přijetí nových řádných členů – Kosovo a Palestina. Obě země byly přijaty, staly se řádnými členy a WFD má nyní 125 řádných členů!

Divoká diskuse proběhla k návrhu zvýšení členských příspěvků. Návrh byl zvýšit o 10 % pro všechny státy. Státy jsou rozdělené do 4 skupin, podle bohatství státu. Např. evropské státy jsou většinou v 1. skupině a platí nejvíce, africké ve 4. skupině a platí nejméně. Tento návrh byl odmítnut.

Pak Dánsko navrhlo, aby se zvýšil příspěvek pouze skupině 1. Skupiny 2-4 by se nezvyšovaly. Tento návrh byl po diskusi přijat.

Později však vystoupili právníci, kteří hlídali správný průběh valného shromáždění a prohlásili usnesení za neplatné, neboť podle stanov je možné jednat pouze o návrhu, který byl doručen nejpozději do 30 dnů před konáním valného shromáždění. O návrhu, který padl až na jednání, tedy nelze jednat. Členské příspěvky tak na příští 4 roky zůstaly beze změny.

A dlouho očekávané volby? Prezidentem WFD byl zvolen dosavadní viceprezident Joseph J. Murray z USA a viceprezidentem Kasper Bergmann.

Dále bylo zvoleno 9 členů nového výboru WFD.

Steffen Helbing
Victoria Manning
Hjordis Anna Haraldsdottir
Frank Folino
Juan Angel De Gouveia
Bruno Druchen
Stanislav Ivanov
Florjan Rojba
Withayoot Bunnag

Rada WFD 2019–2023 má zastoupení ze všech kontinentů: Jižní Ameriky, Asie, Afriky, Oceánie, Severní Ameriky a Evropy.

A poslední volba rozhodla o tom, kde se bude konat příští světový kongres a valné shromáždění WFD v roce 2023. Zvítězil v konkurenci Řecka, Rwandy a Austrálie korejský ostrov JEJU!

BYLI JSME PŘI TOM!

PŘÍMĚSTSKÝ TÁBOR

VIDEO VE ZNAKOVÉM
JAZYCE ZDE

Letos Centrum pro neslyšící a nedoslýchavé pro Prahu a Středočeský kraj uspořádalo potřetí příměstský tábor pro děti se sluchovým postižením a děti rodičů se sluchovým postižením. Přihlásilo se 10 dětí. Každý den pro ně byly připraveny různé aktivity.

V pondělí dopoledne za školou na zahradě si děti namalovaly trička a odpoledne se menší dítka vyřádila na dětském hřišti, větší děti si zalezly na umělé stěně na Smíchově. V úterý jsme vlakem jeli do Měšic, kde je kukuřičné bludiště, za hledání písmen je pak čekala odměna formou nanuku. Ve středu odpoledne jsme se podívali do Chodova na město

robotů, kde jsme si koupili svítící balónek na památku.

Ve čtvrtek dopoledne si větší děti zaskákaly na trampolíně a pro menší děti jsme připravili hry v tělocvičně a odpoledne na zahradě jsme si zapékali buřtíky a rozdali dětem odměny za výdrž na táboře. Poslední den v pátek jsme zakončili prohlídku v ZOO.

Z celého srdce chceme moc poděkovat panu řediteli Chmelířo-

vi, že nám umožnil být ve škole pro sluchově postižené v Holečkově, kde jsme se mohli stravovat a využívat vnitřní prostory i zahradu. ✕

text — PAVLÍNA SPILKOVÁ

foto — JAKUB VENGLÁŘ,

PAVLÍNA SPILKOVÁ, VERONIKA CÉZOVÁ

DĚJE SE V KRAJÍCH

PRAŽSKÝ SPOLEK NESLYŠÍCÍCH: LETNÍ BAŠTA A TURNAJ PÉTANQUE NA PÍSKU

Pražský spolek neslyšících pořádal 29. června 2019 akci Letní bašta a turnaj pétanque na písku.

Byl to pro nás velký den – slavnostně jsme na zahradním pozemku otevřeli hřiště na pétanque.

Zúčastnilo se 45 osob. Měli jsme velkou radost, na písku se nám hraje daleko lépe než na trávníku.

Pozvali jsme 8 osob z Prahy 12. Vzhledem k tomu, že akorát začínaly letní prázdniny, nikdo z radnice nepřišel. Přesto chceme moc poděkovat panu starostovi Janu Adamcovi, který nám daroval písek jako sponzorský dar, paní místostarostce Evě Týlové, panu Lukáši Findeisovi, uvolněnému radnímu a v neposlední řadě paní vedoucí oddělení veřejné zeleně Světlaně Sevčíkové, která si paní Denisou Lincovou telefonicky a také písemně emailem domlouvala.

Také chceme poděkovat paní Denise Lincové, která napsala dopis, kde byla žádost o sponzorský dar na písek pro pétanque.

Děkuji všem, kteří se zúčastnili, a doufám, že příště na turnaj pétanque přijdete i vy. ✕

Vítězové

1. místo Alena Uhlířová
2. místo Ivan Bajer
3. místo Ladislav Chvala
4. místo Pavel Plachta
5. místo Ladislav Novák

text — PAVEL ŠTURM

DĚJE SE V KRAJÍCH

SPOLEK NESLYŠÍCÍCH PLZEŇ

DEN DĚTÍ NA ZČU

VIDEO VE ZNAKOVÉM
JAZYCE ZDE

Každoročně pořádá SNN v ČR, z.s., Spolek neslyšících Plzeň, p.s. Den dětí pro sluchově postižené děti a CODA a ani letošek nebyl výjimkou. Vždy se snažíme vymyslet nové téma a z důvodu spolupráce se Západočeskou univerzitou v Plzni jsme se rozhodli pro téma: ZČU. Proto se 4. 6. uskutečnil Den dětí, kterého se zúčastnily nejen děti ze ZŠ a MŠ pro sluchově postižené v Plzni, ze školy v Radlicích a CODA děti. Na děti čekaly 3 stanoviště – ukázka sebeobrany s jejím nácvikem (box), jízda na koloběžkách a tvorba vlaštovek a poslední stanoviště bylo u holek z Informačního a poradenského centra, kde se vyráběly placky, vyřezávalo se z polystyrenu, tvořilo 3D perem a zkoušel mindwave – což je hra, která je ovládána pomocí soustředění. Všem dětem se akce moc líbila a na závěr si odnesly i dárky, které finančně zajistil Plzeňský kraj. ✕

text a foto — Mgr. KRISTÝNA VOŘÍŠKOVÁ

DĚJE SE V KRAJÍCH

SPOLEK NESLYŠÍCÍCH PLZEŇ ZNAKOVKA DO ŠKOL – PŘEDSTAVENÍ

Již 3. rokem probíhá v Plzni a Plzeňském kraji projekt Znakovka do škol. Tento projekt seznamuje děti ze ZŠ s problematikou sluchové vady a to hravou a zábavnou formou. Nedílnou součástí projektu je i na konci června hraní pohádky ve znakovce. Pro letošek si děti ze ZŠ Martina Luthera a 1. ZŠ nastudovaly pohád-

ku Jak si pejsek s kočičkou dělali dort. Tuto pohádku pak zahrály v předpremiéře nejen rodičům, ale i neslyšícím. Pro děti z dalších základních škol pak byly vyčleněny 3 dny, kdy v každém dni se odehrály 2 představení. Dětské nastudování pohádky bylo posléze doplněno o pohádku divadla Jitule Dadule Hrnečku, vař!, kterou tlumočili

profesionální tlumočníci ze Spolku. Tří denní divadelní maraton měl velký úspěch a my jsme rádi, že pohádka bude opět uvedena i pomocí QR kódu na adventním kalendáři pro onkologicky nemocné děti Veselé, láskou prosněžené Vánoce od nadačního fondu Dobří lidé Česka. ✕

text — Mgr. KRISTÝNA VOŘÍŠKOVÁ

foto — VERONIKA POLÍVKOVÁ

DĚJE SE V KRAJÍCH

SPOLEK NESLYŠÍCÍCH PLZEŇ

LETNÍ ŠKOLA NA ZČU

VIDEO VE ZNAKOVÉM
JAZYCE ZDE

V týdnu od 15. 7. do 19. 7. bylo na ZČU opravdu živo. V rámci projektu Vzděláním k úspěchu bez bariér pořádalo IPC letní školu. Pro děti byl připravený bohatý program. Vyzkoušely si řadu pokusů s Bav se vědou, jeden den strávily na Fakultě strojní s doc. Josefem Formánkem, kde si ukázali, jak je dlouhá cesta od nápadu po finální výrobek. Mgr. Vladimíra Lovasová Ph.D. a Mgr. Kateřina Kubíková Ph.D. měly pro děti připravený program na odhalení silných stránek a jeden celý den děti strávily i u našeho partnera InfoKariéra.cz, kde si také užily spoustu zábavy. A aby se i drobet protáhly, tak je Katedra tělesné výchovy a sportu vytáhla na lezeckou stěnu. Letní školy se zúčastnily 4 neslyšící děti, kterým IPC ZČU zajistilo tlumočení do ZJ v podání Mgr. M. Hanzlíčka ze Spolku, a to po celou dobu trvání letní školy. ✕

text a foto — IPC ZČU

DĚJE SE V KRAJÍCH

CENTRUM SLUŽEB PRO NESLYŠÍCÍ A NEDOSLYŠCHAVÉ OSTRAVA

ZNEUŽITÍ LOGA K FALEŠNÉ SBÍRCE

Centrum služeb pro neslyšící a nedoslýchavé, o.p.s., oznamuje, že došlo ke zneužití loga organizace, na němž je uvedena zkratka „CSNN“, vedle něj text „Centrum služeb pro neslyšící a nedoslýchavé, O.P.S.“ a u zkratky vlevo je vyobrazen 3× hřeb natažené ruky v barvách fialové, modré a zelené.

V Ostravě se vyskytují osoby, které se vydávají za neslyšící občany a zneužívají logo organizace Centrum služeb pro neslyšící a nedoslýchavé, o.p.s. k podvodnému jednání a vybírání peněz do veřejné sbírky. Kopie loga byla vytvořena podvodníky pravděpodobně oskenováním z webu organizace, na kterém je logo vyobrazeno.

Centrum služeb pro neslyšící a nedoslýchavé, o.p.s. upozorňuje, že žádnou veřejnou sbírku nepořádá. Výše zmíněná sbírka, při které došlo ke zneužití loga organizace, je podvodná.

Protože není vyloučeno, že ke zneužití loga došlo vícekrát, Centrum služeb pro neslyšící a nedoslýchavé, o.p.s., vyzývá občany, aby v žádném případě podvodníkům nepřispívali jakoukoli finanční částkou a rovnou se obrátili na Policii České republiky. ✕

text — PAVLÍNA ZARUBOVÁ
a EVA LIBERDOVÁ
CENTRUM SLUŽEB PRO NESLYŠÍCÍ
A NEDOSLYŠCHAVÉ, O.P.S.

POZVÁNKY ANEB TADY NESMÍTE CHYBĚT

VIDEO VE ZNAKOVÉM
JAZYCE ZDE

PRAŽSKÝ POST-SURDOPEDICKÝ DEN

Co:
PRAŽSKÝ POST-SURDOPEDICKÝ DEN

Téma:
OD KOLÉBKY PO VYSOKOU

Organizátor:
SŠ, ZŠ A MŠ PRO SLUCHOVĚ POSTIŽENÉ, PRAHA 5, VÝMOLOVA 169

Kdy:
PÁTEK 11. 10. 2019, 9.00–16.00

Kde:
KONGRESOVÉ CENTRUM NEMOCNICE NA HOMOLCE, PRAHA 5

Pro koho:
PEDAGOGY A JINÉ ZAMĚSTNANCE ŠKOL, ZAMĚSTNANCE SPC A RANÉ PÉČE, RODIČE DĚTÍ SE SLUCHOVÝM POSTIŽENÍM, STUDENTY VYSOKOŠKOLSKÝCH OBORŮ ZAMĚŘENÝCH NA VZDĚLÁVÁNÍ A KOMUNIKACI OSOB SE SLUCHOVÝM POSTIŽENÍM, TLUMOČNÍKY A DALŠÍ

Odborná garantka:
MGR. ANDREA HUDÁKOVÁ, PH.D.

Tlumočení mezi českým znakovým jazykem a mluvenou češtinou a přepis mluvené češtiny do psané češtiny zajištěny.

Facebook:
PRAŽSKÝ POST-SURDOPEDICKÝ DEN
([HTTPS://WWW.FACEBOOK.COM/PRA%20C5%BESK%20C3%BD-POST-SURDOPEDICK%20C3%BD-DEN-2259979704037142/](https://www.facebook.com/PRA%20C5%BESK%20C3%BD-POST-SURDOPEDICK%20C3%BD-DEN-2259979704037142/))

Web:
WWW.VYMOLOVA.CZ/ULICENTRUM/AKTUALITY

Další informace, pokyny k přihlašování atd. budou postupně doplňovány na facebooku a na webu.

škola
vymolova.cz

POZVÁNKY ANEB TADY NESMÍTE CHYBĚT

Spolek neslyšících Plzeň, p.s.
Vás zve na

MDN
MEZINÁRODNÍ DEN NESLYŠÍCÍCH

21. 9. 2019
od 12.00 do 17.00 h
V PROLUCE V KŘÍŽÍKOVÝCH SADECH

13.00 Pohádka z projektu **Znakovka do škol**
13.30 O Smolíčkovi - Jitule a Dadule
14.00 - 16.00 besedy s odborníky, městskou policií a sluchově postiženými
16.00 HUDEBNÍ VYSTOUPENÍ PLZEŇSKÉ KAPELY ZNOUZECTNOST

Moderuje **Zdeněk Lahoda**
Celá akce tlumočena do znakového jazyka
Vstupné ZDARMA

Doprovodný program pro děti i dospělé:
malování na obličeji a karikatury, výuka znakového jazyka - český, slovenský, ukrajinský,
poradna kompenzačních pomůček, občerstvení Happy Handicap a další
podrobný program na www.snplizen.cz

POZVÁNKY ANEB TADY NESMÍTE CHYBĚT

Cestování po Islandu s trénováním paměti

Pro Kluby seniorů pořádáme zajímavé workshopy na téma cestování, jejichž součástí jsou aktivity zaměřené na trénování paměti. S naší lektorkou Libuší Procházkovou tak můžete procestovat např. Island, Peru, africké a řecké ostrovy i Českou republiku, a navíc si přitom zábavnou formou procvičit paměť.

KDY: 25. září 2019, od 16:00 hod
KDE: CNN, o.p.s. - pobočka
Praha 12 - Modřany, Darwinova 24

Přednáší RNDr. Libuše Procházková
Přednáška bude tlumočená do českého znakového jazyka.

POZVÁNKY ANEB TADY NESMÍTE CHYBĚT

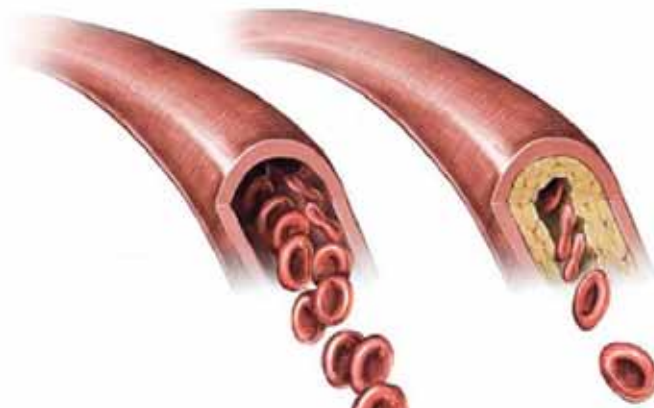

ATEROSKLERÓZA

Není skleróza jako skleróza
Jsou různé typy pod názvem „skleróza“,
ale ve skutečnosti představují odlišná onemocnění

KDY: 30. září 2019, od 17:00 hod
KDE: CNN, o.p.s. - pobočka
Praha 12 - Modřany, Darwinova 24

Přednáší RNDr. Josef Brožík

VIDEO VE ZNAKOVÉM
JAZYCE ZDE

ŽIVOTNÍ JUBILEUM 70 EVA MARŠÁLKOVÁ

Eva Maršálková, první žena v republice s českým kochleárním implantátem a zároveň devátá osobnost v projektu Jsem jedno ucho, oslavila 4. srpna 2019 krásné 70. narozeniny. Milá Evičko, přejeme ti do dalších let hodně štěstí, zdraví, lásky, ať jsi plná elánu a rozdáváš nám všem stále tolik radosti! ✕

foto — VERONIKA CÉZOVÁ
ilustrace — SHUTTERSTOCK

SLEDUJTE NÁS!

Od května 2018 pravidelně týden co týden připravujeme příběhy osobností s různými druhy sluchového handicapu.

Příběhy najdete zde: <http://www.snn-cr.cz/JSEM-JEDNO-UCHO>

A pokud ještě nejste fanoušky naší FB stránky Jsem jedno ucho <https://www.facebook.com/JsemJednoUcho/>, určitě to napravte!

- Každé **PONDĚLÍ** najdete na #JsemJednoUcho Kurz znakového jazyka, který znakuje Marie Mašláňová a Jakub Vengláš.
- Každé **ÚTERÝ** vám neunikne nový díl Věděli jste, že...
- A v **PÁTEK** zde najdete nový příběh Jsem jedno ucho. Příběhy zároveň tlumočí do znakového jazyka Pavlína Spilková.

PŘÍŠTĚ SE TĚŠTE:

TÉMA:

ÚSPĚŠNÍ NESLYŠÍCÍ A NEDOSLYCHAVÍ SPORTOVCI

Šesté číslo časopisu Jsem jedno ucho vyjde 14. listopadu 2019.

Příspěvky, prosím, posílejte na cezova@snn-cr.cz do 21. října 2019.